

नेपाल मानवतावादी पार्टी मानवता, अमिक सम्मानता र लोकतन्त्र

नेपाल मानवतावादी पार्टीको विधान

प्रस्तावना : नेपाल मानवतावादी पार्टीको स्थापना २०८० फागुन २३ गते भएको हो । यस पार्टीको दर्शन (मानवता श्रमिक सम्मानता र लोकतन्त्र नै हाम्रो गौरवमय पार्टीको मुलभुत सिद्धान्त र दर्शन हो) । यस पार्टीको उद्देश्य सबै प्रकारका शोषण दमन र असम्मानताका विरुद्ध सचेत नागरिक निर्माण गर्नु हो । कार्यनिति यस पार्टी नेपाली धर्तीमा वर्णाश्रम व्यवस्थाबाट पछाडी पारी सर्वहारा वर्ग तथा आर्थिक सामाजिक राजनीतिक धर्मिक सास्कृतिक विकृति विसंगतीका कारण राष्ट्रमा सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक, शैक्षिक, रोजगारी विभिन्न खाले उत्पीडन र राजनीतिक रूपमा पछाडी परेका वर्ग समुदाय र क्षेत्रको हक हित संरक्षण तथा विकासका लागि सम्पूर्ण न्याय प्रेमी नेपाली जनताका प्रतिनिधी पार्टीको रूपमा नेपाल मानवतावादी पार्टी को सञ्चालन व्यवस्थापनलाई लोकतान्त्रिक, समावेशी, स्वच्छ, विश्वसनीय, पारदर्शी र व्यवस्थित बनाउनु नै यस पार्टीको कर्तव्य रहने छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. दलको नाम र प्रारम्भः (१) यस विधानको नाम ‘नेपाल मानवतावादी पार्टीको विधान’ रहनेछ ।

(२) यो विधान आयोगबाट स्वीकृत भएको मिति देखी प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलाग्ने यस विधानमा

(क) मआधिवेशन वा अधिवेशन भन्नाले धारा ३८ बमोजिम केन्द्र, प्रदेश, जिल्ला, मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर गाउँ तथा वडा तहमा आयोजना हुने दलको सम्बन्धित तहको निर्वाचन लगायत विधान बमोजिमको अधिकार प्रयोग गर्न सक्षम भेलालाई सम्झनु पर्छ ।

(ख) “आयोग” भन्नाले संविधानको धारा २४५. बमोजिम गठन भएको निर्वाचन आयोगलाई सम्झनु पर्छ ।

(ग) “यस पार्टीको कार्यालय” भन्नाले पार्टीको केन्द्रीय, प्रदेश, जिल्ला, मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ, वडा कार्यालयहरूलाई जनाउँदछ । (घ) “ऐन” भन्नाले राजनीतिक दल सम्बन्धी ऐन २०७३ लाई सम्झनु पर्छ ।

(ङ) “समिति” भन्नाले यस विधान बमोजिम केन्द्रीय प्रदेश जिल्ला मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर गाउँ, वडा तथा टोल समितिलाई जनाउँदछ ।

च) “कार्याकारी अधिकार” भन्नाले यस पार्टीको तर्फबाट निर्णय गर्न विधान बमोजिम प्राप्त अधिकार सम्झनु पर्छ ।

(छ) “केन्द्रीय समिति” भन्नाले धारा २५क बमोजिम केन्द्रीय तहमा गठन र परिचालन हुने यस पार्टीको कार्याकारी समिति सम्झनु पर्छ ।

(ज) “केन्द्रीय निकाय” भन्नाले केन्द्रीय तहमा गठन र परिचालन हुने कार्याकारी समिति लगायत अन्य समिति सम्झनु पर्छ ।

(झ) “कोष” भन्नाले धारा १०४. बमोजिमको यस पार्टीको कोषलाई सम्झनु पर्छ । (ञ) “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस पार्टीको विधान अन्तर्गत बनेको नियमावलीमा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ ।

(ट) “दल वा पार्टी” भन्नाले नेपाल मानवतावादी पार्टीलाई सम्झनु पर्छ ।

(ठ) “नगरपालिका” भन्नाले नगरपालिका, उपमहानगरपालिका, महानगरपालिका समेतलाई सम्झनु पर्छ ।

(ड) “निर्वाचन समिति” भन्नाले धारा २५ बमोजिम गठन हुने निर्वाचन समिति सम्झनु पर्छ ।

(

- (३) “ पदाधिकारी ” भन्नाले यस विधान बमोजिम निर्वाचित वा गठन हुने समितिका अध्यक्ष उपाध्यक्ष महासचिव कोषाध्यक्ष लगायत समितिको पदाधिकारीलाई वा सदस्यलाई सम्झनु पर्छ । सो शब्दले कुनै निश्चित कार्यका लागि कुनै निकायमा पार्टीको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्न तोकिएको प्रतिनिधिलाई समेत जनाउँदछ ।
- (४) “ पालिका ” भन्नाले गाउँपालिका वा नगरपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।
- (५) “ प्रदेश समिति ” भन्नाले धारा ६६ बमोजिम प्रदेश तहमा गठन र परिचालन हुने पार्टीको कार्यकारी समिति सम्झनु पर्छ ।
- (६) “ प्रमुख पदाधिकारी ” भन्नाले अध्यक्ष महासचिव कोषाध्यक्ष लाई सम्झनु पर्छ र यो शब्दले विभाग वा अन्य समितिका संयोजक र सचिवलाई समेत जनाउनेछ ।
- (७) “ प्रदेश निकाय ” भन्नाले प्रदेश तहमा गठन र परिचालन हुने कार्यकारी समिति लगायत अन्य समिति सम्झनु पर्छ ।
- (८) “ महाधिवेशन ” भन्नाले धारा ५६ बमोजिम केन्द्रीय तहमा अयोजन हुने केन्द्रीय तहको समितिको निर्वाचन, विधान निर्माण वा संशोधन लगायत विधान बमोजिमको अधिकार प्रयोग गर्न सक्षम भेलालाई सम्झनु पर्छ ।
- (९) “ माथिल्लो समिति ” भन्नाले वडा तहको समितिको हकमा गाउँ/नगर समितिको हकमा जिल्ला समिति हकमा प्रदेश समितिको हकमा केन्द्रीय समितिलाई सम्झनु पर्छ ।
- (१०) “ विधान ” भन्नाले “नेपाल मानवतावादी पार्टी” को विधान २०६९ लाई सम्झनु पर्छ ।
- (११) “ सदस्य ” भन्नाले धारा ६ बमोजिम पार्टीको कृयाशील सदस्यता प्राप्त व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।
- ब) “परिषद” भन्नाले विधान बमोजिम अधिकार प्रयोग गर्न सक्षम धारा ६३ बमोजिम गठन भएको परिषदलाई सम्झनु पर्छ ।
- (१२) “ समावेशी समूह ” भन्नाले महिला, दलित, आदिवासी, जनजाति, खस आर्य, मधेसी, थारु, मुस्लिम, पिछडीएको क्षेत्र, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, युवा लगायत पार्टीको नियमावलीमा तोकिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई सम्झनु पर्छ ।
- (१३) “ संसदीय दल ” भन्नाले संघीय संसद वा प्रदेश सभामा पार्टीको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्न सदस्यहरु सम्मिलित रहेर संघीय वा प्रदेश तहको संसदमा गठन हुने पार्टीको संयनत्रलाई सम्झनु पर्छ ।
- (१४) “ संयन्त्र ” भन्नाले दल सञ्चालनका लागि केन्द्र देखी स्थानीय तह सम्म गठन र परिचालन हुने दलका विभिन्न निकायलाई सम्झनु पर्छ ।
- (१५) “ सविधान ” भन्नाले नेपालको सविधानलाई सम्झनु पर्छ ।
- (१६) “ स्थानीय अधिकारी ” भन्नाले प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई सम्झनु पर्छ ।

(

(व) “ स्थानीय तह ” भन्नाले जिल्ला, महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका गाउँपालिका र वडापालिका समेतलाई सम्भनु पर्छ ।

(श) “ क्षेत्र ” भन्नाले पार्टीको महाधिवेशन वा अधिवेशनमा प्रतिनिधि निर्वाचन गर्नका लागि तय गरिएको क्षेत्र सम्भनु पर्छ । र यो शब्दले पार्टीको विभिन्न तहका कार्यकारी समितिमा निर्वाचन गर्नका लागि तोकिएको क्षेत्रलाई समेत सम्भनु पर्छ ।

(ष) “ समितिका सदस्य ” भन्नाले कार्य समितिका सदस्यलाई सम्भनु पर्छ

(स) “ आर्थिक वर्ष ” भन्नाले हरेक वर्षको श्रावण १ गते देखी असार मशान्त सम्मको अविधलाई सम्भनु पर्छ । परिच्छेद-२

पार्टीको नाम र कार्यालय सम्बन्धी व्यवस्था

३. पार्टीको नाम र कार्यालय: (१) यस पार्टीको नाम नेपाल मानवतावादी पार्टी हुने छ ।

अंग्रेजीमा Humanist Party of Nepal. संक्षिप्तमा ने, मा, पा अंग्रेजीमा H.P.N भनिनेछ ।

(२) मा यस पार्टीको केन्द्रीय कार्यालय काठमाण्डौं रहने छ भने प्रदेशको हकमा विभिन्न प्रदेश सरकार रहेको जिल्लामा जिल्लाको हकमा आ-आफनै सदरमुकाममा टोल, वडा, गाउँ, नगर, उपमहानगर, महानगर लगायत आ-आफनै स्थानमा रहनेछन् । (३) पार्टीले यस विधान बमोजिमका आफनो कार्यक्रम सञ्चालन र व्यवस्थापनाको लागि प्रत्येक प्रदेश र स्थानीय तहमा प्रदेश तथा स्थानीय कार्यालय स्थापना र सञ्चालन गर्नेछ

।

४) पार्टीले प्रदेश तथा स्थानीय तहमा स्थापना गर्ने कार्यालयको ठेगाना र विवरण कार्यालय स्थापना भएको मितिले पन्थ दिन भित्र आयोगको सम्बन्धीत कार्यालयलाई उपलब्ध गराउनेछ ।

४. पार्टी स्वशासित र संगठित संस्था हुने (१) यो पार्टी अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला एक स्वशासित संगठित संस्था हुनेछ ।

(२) पार्टीले ऐनको अधिनमा रही व्यक्ति सरह चल वा अचल सम्पति प्राप्त गर्न, भोकचलन गर्न, बेचबिखन गर्न वा अन्य किसिमले व्यवस्थापन गर्न सक्नेछ । (३) पार्टीले आफनो नामबाट नालिश उजुर गर्न र पार्टी उपर सोही नामबाट नालिश उजुर लाग्न सक्नेछ ।

(४) पार्टीले ऐनको अधिनमा रही व्यक्ति सरह करार गर्न र करार बमोजिमको अधिकार पय गो गन' वा दायित्व निवाह गन' सक्नेछे ।

(

(५) ऐन बमोजिम पार्टी खारेज भएमा पार्टीको सम्पत्ति यस विधानमा अन्यथा उल्लेख भएकोमा बाहेक नेपाल सरकारको हुनेछ । परिच्छेद-३ पार्टीको छाप, चिन्ह र झन्दा

५. पार्टीको छापः पार्टीको आफ्नो काम कारवाहीको निमित्त अनुसुची- १ बमोजिमको एउटा छुटै छाप हुनेछ ।

६. पार्टीको चिन्हः पार्टीको चिन्ह अनुसुची-२ मा व्यवस्था भए बमोजीम हुनेछ ।

७. झण्डा: पार्टीको झण्डा अनुसुची-३ मा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

८. पार्टीको घोषणापत्रः (१) पार्टीको आफ्नो घोषणापत्र हुनेछ । यस्तो घोषणापत्रको एक प्रति पार्टी दर्ताका लागि आयोगमा निवेदन पेस गर्दा संलग्न राखी पेस गरिने छ ।

(२) पार्टीले आफ्नो घोषणापत्रमा आवश्यकता अनुसार संशोधन गर्न सक्नेछ । पार्टीको घोषणापत्र संशोधन भएमा संशोधन भएको मितिले तिस दिनभित्र आयोगमा संशोधित घोषणापत्रको प्रति पेस गरिने छ । परिच्छेद-४

पार्टीको सिद्धान्त, उद्देश्य र कार्यक्रम

९. आधारभुत सिद्धान्त र प्रतिवद्धताः पार्टीको आधारभुत सिद्धान्त र प्रतिवद्धता देहाय बमोजीम हुनेछ ।

क) मानवता श्रमिक समानता र लोकतत्र नै यस पार्टीको सिद्धान्त हो ।

ख) देशमा भएका सबै खाले बिकृति विसंगतीको अन्त्य गरी समुन्त समाजको विकास गर्ने ।

ग) जातिय धार्मिक संस्कृतिक, आर्थिक, शैक्षिक, रोजगारी र राजनैतिकमा हुने विभेदको अन्त्य गर्ने ।

१०) उद्देश्यः पार्टीको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ : क) संविधान र ऐनको अधीनमा रही समान राजनीतिक विचारधारा, दर्शन र कार्यक्रममा प्रतिबद्ध व्यक्तिहरूलाई संगठित गरी राजनीतिक काम कारबाही सञ्चालन गर्नु, ख) संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक संसदीय शासन प्रणालीको माध्यमबाट प्रत्येक नागरिकका राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, भाषिक तथा साँस्कृतिक एवं धार्मिक अधिकार र वैयक्तिक स्वतन्त्रताको प्रत्याभूतिका लागि संघीय, प्रदेश र स्थानीय तहमा शान्तिपूर्ण राजनीतिक गतिविधि सञ्चालन गर्ने, ग) समुन्नत राष्ट्र र नागरिक निर्माण, अखण्ड, सम्पन्न र स्वाभिमानी राष्ट्र निर्माणका लागि राजनीतिक, सामाजिक तथा आर्थिक विकासको लक्ष्य पूरा गर्न राजनीतिक गतिविधि सञ्चालन गर्ने,

घ) गरीवबर्गको कामक्रियमा सदैब तत्पर रहनेछ । ङ) संघिय लोकतान्त्रिक गनतन्त्रलाई समर्थन गर्दै जनतन्त्र स्थापना गर्ने । च) सबै खाले विभेदको अन्त्य गरी समुन्नत समाजको विकास गर्ने ।

११. उद्देश्य प्राप्तिका लागि गरिने कार्यः(१) आयोगबाट विधान स्वीकृत भई पार्टी दर्ता भएपछि मात्र पार्टीले धारा १० मा उल्लेख भएका उद्देश्य प्राप्तिका लागि कार्य सञ्चालन गर्नेछ ।

(२) धारा १० बमोजिमका उद्देश्य प्राप्त गर्न पार्टीले देहाय बमोजिमका काम गर्नेछ ।

क) पार्टीलाई आवश्यक पर्ने भवन निर्माण गर्ने वा भाडामा वा लिजमा लिने र कम्प्युटर, टेलिफोन, टाइपराइटर, फ्रॉयाक्स जस्ता कार्यालय सामान तथा सवारी साधन खरिद गर्ने वा भाडामा लिई प्रयोग गर्नेछ ।

(ख) पार्टीलाई आगश्यक पर्ने कर्मचारी नियुक्त गर्ने तथा तिनको सेवाका शर्तहरु निर्धारण गर्नेछ ।

(ग) बैंकमा खाता खोली पार्टीलाई प्राप्त रकम बैंकमा जम्मा गरी बैंक खाता सञ्चालन गर्नेछ ।

(घ) पार्टीको कार्य सञ्चालनको लागि आवश्यकता अनुसार अचल सम्पत्ति खरिद गर्ने एवम् पार्टी विधान र नियमावली बमोजिम उक्त सम्पत्ति बेचबिखन गर्नेछ ।

(ङ) पार्टीको नीति, कार्यक्रम, योजना वा रणनीति सार्वजनिक गर्ने वा सो विषयमा प्रचार प्रसार गर्नेछ ।

(च) संविधान र ऐन बमोजिम आफूसँग सम्बन्ध पार्टीको गठन गर्ने वा गराउनेछ ,

छ) पार्टीको नीति, कार्यक्रम वा

योजना कार्यान्वयन गर्न वा गराउन
आवश्यकता अनुसारशान्तिपूर्ण जुलुस,
आमसभा वा व्याली आयोजना गर्ने,

- ज) पर्सिको उद्देश्य तथा कार्यक्रमप्रति जनसाधारणको समर्थन र सहयोग प्राप्त गर्नका लागित्यसको प्रचार प्रसार गर्ने गराउने,
- झ) प्रतिस्पर्धात्मक बहुदलीय, सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक प्रणालीको सुदृढीकरणसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- ञ) मुलुकको आर्थिक, सामाजिक वा साँस्कृतिक विकासको नीति, योजना र कार्यक्रमजनसमक्ष ल्याउने,
- ट) राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई आत्मनिर्भर, स्वतन्त्र तंथा उन्नतिशील बनाउँदै स्वतन्त्र र समृद्धअर्थतन्त्रको विकास गर्न योगदान पुन्याउने,
- ठ) पार्टीले नागरिक विकासको उत्प्रेरक प्रतिनिधिको रूपमा जनताको राजनीतिकसचेतना अभिवृद्धि गर्ने,
- ड) नागरिकका हक, हित र सरोकार पहिचान गर्ने र त्यस्ता हकको प्रचलन, हित तथासरोकारको सम्बोधन गर्न आवश्यक प्रयास गर्ने,
- ढ) सबै किसिमका सामाजिक भेदभाव, हिंसा, छुवाछुत वा विभेदको अन्त्य गरी समतामूलकसमाजको निर्माण गर्न योगदान पुन्याउने,
- ण) सुशासन पाउने नागरिकको हकलाई व्यवहारमा कार्यान्वयनमा ल्याउन सरकारी वा गैरसरकारी क्षेत्रमा आवश्यक पहल गर्ने र त्यस प्रयोजनका लागि सरकारी संयन्त्रलाईसहयोग गर्ने, त) लोकतन्त्रको प्रवर्द्धन, विकास वा सुदृढीकरणका लागि अन्य आवश्यक काम गर्ने वागराउने।
- थ) स्वयंसेवी भावनाको विकास, सार्वभौमिकताको प्रवर्द्धन, मानव अधिकार, सामाजिक न्याय, शान्ति र अहिसालाई उत्प्रेरित हुने खालका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै सामाजिक सद्भाव रएकता अभिवृद्धि गर्ने,
- द) पार्टीको उद्देश्य पूरा गर्न तोकिए बमोजिम आवश्यक अन्य काम गर्ने,

१२. नीति तथा कार्यक्रम निर्माणः(१) पार्टीको राष्ट्रिय महाधिवेशनबाटपाँच वर्षका लागि पार्टीको नीति तथा कार्यक्रम र बजेटवीकृत गरिनेट

- २) उपधारा (१) बमोजिमको नीति तथा कार्यक्रम र बजेटमा सम्भव भए सम्म संघीय, प्रादेशिक तथा स्थानीय तहका लागि अलग अलग नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्न सकिनेछ ।
- (३) सम्बन्धित तहका समितिहरूको लागि सम्बन्धित तहको अधिवेशनले उक्त अधिवेशनअवधिभरका लागि नीति तथा कार्यक्रम र बजेट स्वीकृत गरिनेछ ।

(४) सम्बन्धित तहको समितिले उक्त तहको महाधिवेशनमा पेश गर्न तयार गर्ने नीति तथाकार्यक्रम र बजेट धारा १३ बमोजिम तयार गर्नु पर्नेछ ।

१३. नीति तथा कार्यक्रम निर्माणमा सहभागिताः पार्टीको नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा सहभागिता सम्बन्धीविषय तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

पार्टीको केन्द्रीय सदस्य देखी तल्लो निकायसम्मलाई सहभागी गराई नीति तथा कार्यक्रम निर्माणमागर्ने । परिच्छेद-५

पार्टीको सदस्यता, नवीकरण शुल्क र अभिलेख सम्बन्धी व्यवस्था

१४. सदस्यताको प्रकारः पार्टीमा देहाय बमोजिमका सदस्यहरु रहने छन्:

(क) कृयाशील सदस्य

(ख) साधरण सदस्य

(ग) मानर्थ सदस्य

(घ) पार्टीले प्रत्येक वर्षको असार मसान्त सम्म लेबि, साधरण तथा मानर्थ सदस्य शुल्कको अविलेख गरीनेछ ।

१५. पार्टी सदस्यता प्राप्तिका लागि आवश्यक योग्यताः पार्टीको सदस्यता प्राप्त गर्नका लागि देहाय बमोजिमको योग्यता पुगेको हुनु पर्नेछ ।

(क) नेपाली नागरिक भएको,

(ख) अठार वर्ष उमेर पूरा गरेको,

(ग) भ्रष्टाचार, जबरजस्ती करणी, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार, लागू औषध विक्री वितरण तथानिकासी वा पैठारी, सम्पत्ति शुद्धीकरण, अपहरण सम्बन्धी कसूर वा नैतिक पतन देखिने अन्यफौजदारी कसूरमा कैदको सजाय नपाएको,

(घ) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको स्वामित्व वा नियन्त्रणमा रहेको वा स्वशासितसंस्थाको बहालवाला प्राध्यापक, शिक्षक वा कर्मचारीको पदमा बहाल नरहेको,

(ङ) कुनै सार्वजनिक पद धारण गरेको कारणबाट संविधान तथा कानून बमोजिम राजनीतिक पार्टीको सदस्य हुन अयोग्य नरहेको ।

(च) पार्टीको आन्दोलन र विभिन्न गतिविधिहरूमा सक्रिय रहेको घोषित जनवर्गीय संगठन वा सम्पर्क मञ्चको सदस्यता प्राप्त गरेको ।

(छ) पार्टीको सिद्धान्त कार्यक्रम र नीतिप्रति प्रतिबद्ध तथा विधानलाई निःशर्त स्वीकार गरी कार्यान्वयन गर्न तत्पर रहेको ।

(ज) मानवता श्रमिक, समानता, लोकतन्त्र र जनताको नौलो जनतन्त्रलाई आत्मसात गर्दै सार्वभौमसत्ता एवं भौगोलिक अखण्डताको रक्षाका लागि प्रतिबद्ध रहेको । (झ)

संक्रमणकालीन अवस्थामा पार्टी सम्पर्क मञ्च वा घोषित जनसंगठनमा संगठित भई काम गरेको ।

(

ज) पार्टीले दिएको कुनै जिम्मेवारी पुरा गर्न र तोकिएको शुल्क एवं लेवी बुझाउन तत्पर रहेको ।

१६. पार्टी सदस्य हुन नसक्ने: देहायको अवस्था भएको कुनै पनि व्यक्ति पार्टीको सदस्य हुन योग्य हुने छैन:-

(क) गैह नेपाली नागरिक, ख)

अठार वर्ष उमेर पूरा नभएको,

(ग) दामासाहीमा परेको,

(घ) मगज बिग्रिएको वा होस ठेगानमा नरहेको,

(ङ) कुनै प्रकारको चोरी, ठगी किर्ते वा जालसाभी गरेको वा आफ्नो जिम्माको धनमाल अनाधिकृतवरले मासेको वा दुरुपयोग गरेको वा भ्रष्टाचार गरेको अभियोगमा अदालतबाट कसुरदार ठहरीसजाय पाई सजाय पाएको एक वर्ष भुक्तान नभएको व्यक्ति ।

(च) अन्य कुनै पनि पार्टीको सदस्यता लिएको ।

(छ) विभिन्न पार्टीसंग साँट गाँट गरेको ।

१७. पार्टी सदस्यता समाप्ति: (१) देहायको अवस्थामा कुनै व्यक्तिको दलको सदस्यता कायम रहने छैन:-

(क) धारा १५ बमोजिम सदस्यता प्राप्त गर्न नसक्ने भएमा,

(ख) पार्टीको विधान बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी पार्टीले सदस्यताबाट हटाएमा,

(ग) आफ्नो पदबाट दिएको राजीनामा स्वीकृत भएमा,

(घ) मृत्यु भएमा,

(ङ) ऐन बमोजिम पार्टीले गर्न नहुने भनी तोकिएको कुनै कार्य गरे गराएको प्रमाणित भएमा,

(च) सम्बन्धित सदस्यले पार्टी त्याग गरेको लिखित सूचना दिएमा,

(छ) ऐन बमोजिम पार्टी त्याग गरेको मानिने कार्य गरे वा गराएमा,

(ज) अर्को पार्टीको सदस्यता प्राप्त गरेमा,

(झ) तोकिएको समयमा पार्टी सदस्यता नवीकरण नगरेमा, (ज)

भ्रष्टाचार तथा अनैतिक आचरण गरेको ठहर भएमा,

(२) उपधारा (१) को खण्ड (ख), (ङ), (च) र (ज) बमोजिम सदस्यता कायम नरहने निर्णय गर्नु अघि सम्बन्धित सदस्यलाई निजको सफाई पेश गर्ने मौका दिनु दिइनेछ ।

(३) उपधारा (२) बमोजिम मौका दिएकोमा निजले सफाई पेश गरेपछि वा सफाई पेश गर्ने अवधि समाप्त भएपछि मात्र सदस्यता कायम रहने वा नरहने सम्बन्धमा अन्तिम

निर्णय गरिनेछ (४) उपधारा (३) बमोजिम पार्टीले गरेको निर्णय उपर चित्त नबुझ्ने सदस्यले पार्टीबाट भएकोनिर्णय उपर यस विधान बमोजिमको पुनरावेदन समितिमा पुनरावेदन गर्नसक्नेछ ।

(४) उपधारा (३) बमोजिम भएको निर्णय उपधारा (४) बमोजिम पुनरावेदन परेकोमापुनरावेदनको सुनुवाईबाट भएको निर्णय बमोजिम र पुनरावेदन नपरेकोमा पुनरावेदन गर्ने म्याद समाप्तभएपछिमात्र कार्यान्वयन गरिनेछ ।

१८. पार्टी सदस्यता शुल्कः पार्टीको सदस्यता शुल्क देहाय बमोजिम हुनेछः ।

(क) कृयाशील सदस्य शुल्क ३००।

(ख) साधरण सदस्य शुल्क १००।

(ग) मानर्थ सदस्य शुल्क ५००।

१९. पार्टीको सदस्यता प्रदान गर्ने कार्यविधि: धारा १५ बर्मो जमको योग्यता पुगेको व्यक्तिले पार्टीको सदस्यतालिने कार्यविधि पार्टीले तोके बमोजिम हुनेछ ।

२०. पार्टी सदस्यता पुनः प्राप्ति(१) अनुशासनको कारबाहीमा परी पार्टीको सदस्यता समाप्त भएको व्यक्तिले तोकिएकोप्रक्रिया पूरा गरी पुनः सदस्यता प्राप्ति गर्न सक्नेछ ।

१ राजनीतिक कारणले राजिनामा गरेर जिम्मेवारी पुरा गर्न नसकेर वा कारबाहीमा परेर पार्टी सदस्यता गुमाएको व्यक्तिले पुनः पार्टी सदस्यता प्राप्त गर्नको लागि लिखित आत्मालोचना सहित आवेदन पेश गरेमा निज रहेको स्थानको पार्टी क्षेत्रीय कमिटीको सिफारिसमा स्थानीय निर्वाचन क्षेत्रीय कमिटीको निर्णय र जिल्ला कमिटीको अनुमोदनमा पुनः पार्टी सदस्यता प्रदान गर्न सक्नेछन ।

२ पार्टी निर्णय विपरित कार्यमा सामेल भएको कारण पार्टी सदस्यता गुमाएको र पछि पुनः पार्टी सम्पर्कमा रहेर निरन्तर १ वर्षसम्म काम गरी लिखित आत्मालोचना सहित आवेदन गरेमा धारा- २० को १ बमोजिम प्रक्रिया पुरा गरी पार्टी सदस्यता प्राप्त गन्न सक्नेछ ।

२१. पार्टी सदस्यता नवीकरणः पार्टीको सदस्यता नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था पार्टीले तोके बमोजिम हुनेछ ।

२२. पार्टी सदस्यता दर्ता किताबः(१) यस परिच्छेद बमोजिम पार्टीले प्रदान गरेको प्रत्येक सदस्यको सदस्यताकोप्रकार खुल्ने गरी अनुसूची-४ बमोजिमको ढाँचामा सम्बन्धित पालिका, जिल्ला, प्रदेश र केन्द्रमा सदस्यतादर्ता किताब राखिनेछ ।

(

२) पार्टी सदस्यता प्रदान गरेको मितिले सम्बन्धित पालिका स्तरको समितिले पन्थ दिनभित्र, जिल्ला रप्रदेश समितिले एक महिनाभित्र र केन्द्रीय समितिले तीन महिनाभित्र उपधारा (१) बमोजिमको दर्ताकिताबमा सदस्यको अभिलेख कायम राख्नेछ ।

(२) उपधारा (२) बमोजिम कायम भएको दर्ता किताब बमोजिमको अभिलेख विवरण केन्द्रीयसमिति मार्फत प्रत्येक बर्षको चैत्र मसान्त भित्र आयोगमा पेश गरिनेछ ।

२३. पार्टी सदस्यता सम्बन्धी अन्य व्यवस्था:(१) पाटीको सदस्यले सदस्यता प्राप्त गरेपछि^१ अनुसूची-५ बमोजिमकोसपथ ग्रहण गर्नु पर्नेछ।

(२) पार्टीको सदस्यको परीक्षणकाल सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछः- (क) पार्टी सदस्यता लिने योग्य हो कि होइन अनुसन्धान गर्ने ।
(ख)पार्टीको टोल समितिमा रही कम्तिमा ६ महिना काम गरेको ।
(ग) धारा १५ को च बमोजिम ।

२४.पार्टी सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकारः पार्टीको सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः ।

(क) पार्टीले तोकेको जिम्मेवारी पुरा गर्ने ।
(ख) पार्टीलाई सशक्त रूपमा अगाडि बढाउने
(ग) पार्टीको सिद्धान्त र दर्शन प्रति प्रतिबद्ध रही पार्टी संगठनमा निरन्तर रहने पार्टीको विभिन्न संगठन निर्णन गर्दै अगाडि बढने ।
(घ) पार्टीको सिद्धान्त दर्शन र विचारलाई जनता माच पुराउने ।
(ङ) पार्टीको नीतिलाई पालना गर्दै जनताका आवश्यकतालाई पुरा गर्ने ।

परिच्छेद-६

पार्टीको संगठनात्मक संरचना सम्बन्धी व्यवस्था

२५, पार्टी सङ्गठनात्मक संरचना:(१) पाटीको संगठनात्मक संरचना देहाय बमोजिम हुनेछः।

(क) राष्ट्रिय महाधिवेशन,
(ख) केन्द्रीय समिति,
(ग) राष्ट्रिय प्रतिनिधि परिषद्, (घ) केन्द्रीय अनुशासन आयोग, ड)
केन्द्रीय लेखा परीक्षण आयोग (च) केन्द्रीय निर्वाचन आयोग,
(छ) केन्द्रीय सल्लाहकार परिषद्,
(ज) केन्द्रीय सचिवालय समिति,

- (भ) केन्द्रीय स्थायी समिति,
- (ज) महिला विभाग,
- (ट) जनसम्पर्क युवा विभाग,
- (ठ) स्वच्छ वातावरणविभाग,
- (ड) समुदाय विकास विभाग,
- (ढ) बिदेश विभाग,
- (ण) माथि उल्लेखित धारा २५ को क,ख,ग,घ,ଡ,च,छ,ज,झ,ञ,ञ,ঠ,ঠ,ড सम्मका सबै संगठनहरु प्रदेश,जिल्ला महानगर,उपमहानगर,नगर,गाउँ,र वडा समेतमा संगठानिक सम्बन्धन निर्णय गरीनेछ।
- (२) उपधारा (१) बमोजिमको निकायहरु सहितको पार्टीको सङ्गठनात्मक संरचना अनुसूची-६ मा उल्लेख गरिए बमोजिमको हुनेछ ।
- (३) उपधारा (२) बमोजिमको ढाँचामा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी पार्टीको केन्द्रीय समितिले आवश्यकता अनुसार पार्टीको सङ्गठनात्मक संरचनामा सामान्य हेरफेर गर्न सक्नेछ । (४) उपधारा (३) बमोजिम संरचनामा हेरफेर गरिएकोमा सो सम्बन्धी निर्णय भएको मितिले तीस दिनभित्र अयोगलाई जानकारी दिनु पर्नेछ ।
- (५) उपधारा (३) बमोजिम भएको संरचनाको हेरफेरको निर्णय भए पश्चात लगतै सम्पन्न हुने महाधिवेशनमा अनुमोदनका लागि पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (६) उपधारा (५) बमोजिम महाधिवेशनमा पेश भएकोमा प्रस्ताव स्वीकृत भएमा अनुसूचीमा संशोधन गर्नु पर्नेछ तर प्रस्ताव अस्वीकृत भएमा तत्काल कायम रहेको व्यवस्था बमोजिम हुनेछ
- (७) उपधारा (६) बमोजिम महाधिवेशनबाट प्रस्ताव अस्वीकृत भएमा संरचना हेरफेर सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य निस्क्रिय हुनेछ । परिच्छेद-७
पार्टीको समिति र पदाधिकारी सम्बन्धी व्यवस्था

२६. केन्द्रीय समितिः(१) संघीय तहमा कार्यकारी अधिकार सहितको एक केन्द्रीय समितिरहनेछ

|

- २) उपधारा (१) बमोजिमको समितिमा देहाय अनुसार पदाधिकारीहरु रहनेछन्।
- (क) अध्यक्ष १,
- (ख) बरिष्ट नेता ३ जनासम्म

(

(ग) उपाध्यक्ष ७ जनासम्म

(घ) कोषाध्यक्ष १,

(ङ) महासचिव १,

(च) उपमहासचिव ७ जनासम्म

(छ) न्यूनत २७ जना देखी माथि केन्द्रीय समिति रहनेछ ।

(३) उपधारा (२) बमोजिमका पदाधिकारीहरुको निर्वाचन राष्ट्रिय महाधिवेशनबाट प्रत्येक ५ वर्षमा गरिनेछ ।

(४) उपधारा (१) बमोजिमको केन्द्रीय समितिमा कुल सदस्य संख्याको कम्तीमा एक तिहाई महिला सदस्य रहनेछन् ।

(५) केन्द्रीय समितिमा मनोनित गर्दा ४१ प्रतिशत नघटाई मनोनयन गर्न सकिनेछ ।

(६) उपधारा (१) बमोजिमको केन्द्रीय समितिमा निर्वाचन, मनोनय वा नियुक्ति गर्दानेपालको सामाजिक विविधता प्रतिविम्बित हुने गरी समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा तोकिएबमोजिमको संख्यामा सदस्य रहनेछन् ।

२७. प्रदेश समितिः (१) प्रत्येक प्रदेशमा कार्यकारी अधिकार सहितको प्रदेश समिति रहनेछ ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको प्रदेश समितिमा देहाय अनुसार पदाधिकारीहरु रहनेछन् ।

(क) अध्यक्ष १,

(ख) उपाध्यक्ष ३ जनासम्म

(ग) कोषाध्यक्ष १,

(घ) सचिय १,

(ङ) सहसचिव ३ जनासम्म

(च) न्यूनत २१ जना भन्दा माथि प्रदेश सदस्य रहनेछन्, (छ)

इन्चार्ज १

(ज) माथि उल्लेखित धारा २५ अनुसारका सबै विभागहरु प्रदेशहरुमा रहनेछन् । (३)

उपधारा (२) बमोजिमका पदाधिकारीहरुको निर्वाचन प्रदेश अधिवेशनबाट प्रत्येक ४ वर्षमा गरिनेछ ।

(४) उपधारा (१) बमोजिमको प्रदेश समितिमा कुल सदस्य संख्याको कमितमा एकतिहाई महिला सदस्य रहनेछन् ।

(५) उपधारा (१) बमोजिमको प्रदेश समितिमा निर्वाचन, मनोनयन वा नियुक्ति गर्दासामाजिक विविधता प्रतिविम्बित हुने गरी समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा तोकिएबमोजिमको संख्यामा सदस्य रहनेछन् ।

२८. स्थानीय समितिः (१) प्रत्येक जिल्लामा कार्यकारी अधिकार सहितको जिल्ला कमिटी/समिति रहनेछ ।

- (२) उपधारा (१) बमोजिमको जिल्ला समितिमा देहाय अनुसार पदाधिकारीहरुरहनेछन्।
- क) अध्यक्ष १
- (ख) उपाध्यक्ष २जनासम्म (ग)
- कोषअध्यक्ष १
- (घ) सचिव १
- (ङ) उपसचिव २जनासम्म (च)
- सदस्यहरु २१ जना भन्दा माथी (
- छ) इन्चार्ज १
- (३) प्रत्येक नगरपालिकामा कार्यकारी अधिकार सहितको नगर समिति रहनेछ।
- (४) उपधारा (३) बमोजिमको नगर समितिमा देहाय अनुसारका पदाधिकारीहरु रहनेछन्:- (क)अध्यक्ष १
- (ख) उपाध्यक्ष २ जनासम्म
- (ग) कोषाध्यक्ष १
- (घ) सचिव १
- (ङ) उपसचिव २जनासम्म
- (च) सदस्य ११ जना देखी माथी
- (५) प्रत्येक गाउँपालिकामा कार्यकारी अधिकार सहितको गाउँ समिति रहनेछ। (६) उपधारा (५) बमोजिमको गाउँ समितिमा देहाय अनुसारका पदाधिकारीहरुरहनेछन्:- (क)अध्यक्ष १
- (ख) उपाध्यक्ष २ जनासम्म
- (ग) कोषाध्यक्ष १
- (घ) सचिव १
- (ङ) उपसचिव २जनासम्म
- (च) सदस्य ११ जना देखी माथी
- (७) उपधारा (२) बमोजिमका पदाधिकारीहरुको निर्वाचन सम्बन्धित जिल्ला अधिवेशनबाट हुनेछ ।
- उपधारा (४) र (६) बमोजिमका पदाधिकारीहरुको निर्वाचन सम्बन्धित गाउँ/नगर अधिवेशनबाट हुनेछ । प्रत्येक ३ वर्षमा गरिनेछ।
- (८) उपधारा (१), (३) र (५) बमोजिमको समितिमा कुल सदस्य संख्याको कम्तीमा एक तिहाई महिला सदस्य रहनेछन्।

(

९) उपधारा (१), (३) र (५) बमोजिमको समितिमा निर्वाचन, मनोनयन वा नियुक्ति गर्दा सामाजिक विविधता प्रतिविम्बित हुने गरी समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा तोकिएबमोजिमको संख्यामा गरिनेछ ।

२९. अन्य समितिहरुः (१) धारा २८ बमोजिमको समिति बाहेक पार्टीले यस धारामा उल्लेखभए अनुसारका अन्य समिति, परिषदहरुको गठन र परिचालन गर्नेछ ।

(२) पार्टीको देहाय अनुसारको परिषद रहने छः-

(क) प्रदेश परिषद

(ख) जिल्ला परिषद

(ग) मा.न.पा उ.मा.न.पा न.पा गाउँ र वडा परिषदहरु

(३) पार्टीको देहाय अनुसारको अन्य समिति रहनेछन्

(क) किसान मञ्च,

(ख) भुमि पीडित मञ्च, (ग)

श्रमिक मञ्च,

(घ) रेक्स चालक मञ्च,

(ङ) ड्रइबर चालक मञ्च,

(च) विद्यार्थी मञ्च,

(छ) व्यवसाय मञ्च,

(४) उपधारा (२) को खण्ड (क) बमोजिमको केन्द्रीयपरिषदमा देहाय अनुसार पदाधिकारीहरु रहनेछन् ।

(क) केन्द्रीय समितिका सम्पुर्ण सदस्यहरु ।

(ख) पुर्व समितिका पदाधिकारीहरु ।

(ग) विभिन्न विभागका प्रमुखहरु ।

(५) उपधारा (२) को खण्ड (ख) बमोजिमको प्रदेश देहाय अनुसार पदाधिकारीहरु रहनेछन् ।

(क) केन्द्रीय समितिले खटाएको सदस्यहरु ।

(ख) प्रदेश समितिका सम्पुर्ण सदस्यहरु ।

(ग) प्रदेश पुर्व पदाधिकारीहरु ।

(घ) विभिन्न विभागका प्रमुखहरु ।

(६) उपधार (२) को खण्ड (ग) बमोजिमको जिल्ला परिषदमा देहायअनुसार पदाधिकारीहरु रहनेछन् ।

(क) पार्टीको माथिल्लो निकायले तोके व्यक्तिहरु ।

(ख) जिल्ला समितिका सम्पुर्ण सदस्यहरु ।

(

(

(ग) जिल्ला पुर्व सदस्यहरु ।

(घ) विभिन्न विभागका प्रमुखहरु ।

(७) उपधारा (३) को खण्ड (क) बमोजिमको मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर समितिमादेहाय अनुसार पदाधिकारीहरु रहनेछन् ।

(क) पार्टीले खटाएको सदस्य ।

(ख) सम्बन्धित समितिहरु ।

(ग) पुर्व समितिहरु

(घ) विभिन्न विभागका प्रमुखहरु ।

(८) उपधारा (३) को खण्ड (क) बमोजिमको गाउँपालिका देहाय अनुसार पदाधिकारीहरु

रहनेछना।

(क) पार्टीले तोके सदस्यहरु ।

(ख) नगर समितिका सदस्यहरु ।

(ग) पुर्व समितिका सदस्यहरु ।

(घ) विभिन्न विभागका प्रमुखहरु ।

(९) उपधारा (३) को खण्ड (क) बमोजिमको वडा र टोलसमितिमादेहाय अनुसार पदाधिकारीहरु रहनेछन्।

(क) पार्टीले तोकेको सदस्यहरु

(ख) सम्बन्धित समितिका सदस्यहरु

(ग) पुर्व समितिका सदस्यहरु ।

(घ) विभिन्न विभागका प्रमुखहरु ।

३०. विभागहरु: (१) पाटीको काम कारबाहीलाई सबै वर्ग, समुदाय, जातजाति, भाषाभाषी र क्षेत्र सम्म सहज रूपमासञ्चालन गर्न गराउन पार्टीले यस दफामा उल्लेख भए अनुसार विभिन्न तहमा विभागहरुको गठन र परिचालन गर्नेछ ।

(२) पार्टीको केन्द्रीय तहमा देहाय अनुसारका विभागहरु रहनेछन्:- (क)

राष्ट्रिय प्रतिनिधि परिषद् ।

(ख) केन्द्रीय अनुशासन आयोग । (ग)

केन्द्रीय निर्वाचन आयोग ।

(घ) केन्द्रीय सल्लाकार परिषद् ।

(ङ) केन्द्रीय सचिवालय ।

(च) स्वचछ वातावरण विभाग ।

(

(

- (छ) समुदाय विकास विभाग ।
 - (ज) केन्द्रीय लेखा परिक्षण आयोग ।
 - (भ) केन्द्रीय स्थायी समिति ।
 - (न) केन्द्रीय महिला विभाग ।
 - (ट) जनसम्पर्क युवा विभाग ।
 - (ठ) बिदेश विभाग ।
- (३) उपधारा (२) बमोजिमका विभागमा तोकिएको संख्यामा पदाधिकारीहरु रहनेछन् ।
- (४) पार्टीको प्रदेश तहमा देहाय अनुसारका विभागहरु रहनेछन्:- (क) प्रदेश प्रतिनिधि परिषद् ।
- (ख) प्रदेश अनुशासन आयोग ।
 - (ग) प्रदेश निर्वाचन आयोग ।
 - (घ) प्रदेश सल्लाकार परिषद् ।
 - (ड) प्रदेश सचिवालय ।
- (च) स्वचछ वातावरण विभाग ।
- (छ) समुदाय विकास विभाग ।
- (ज) प्रदेश लेखा परिक्षण आयोग ।
- (भ) प्रदेश स्थायी समिति ।
 - (न) प्रदेश महिला विभाग ।
 - (ट) जनसम्पर्क युवा विभाग ।
- (५) उपधारा (४) बमोजिमका विभागमा तोकिएको संख्यामा पदाधिकारीहरु रहनेछन् ।
- (६) पार्टीको जिल्ला तहमा देहाय अनुसारका विभागहरु रहनेछन्:- (क) जिल्ला प्रतिनिधि परिषद् ।
- (ख) जिल्ला अनुशासन आयोग ।
 - (ग) जिल्ला निर्वाचन आयोग ।
 - (घ) जिल्लासल्लाकार परिषद् ।
 - (ड) जिल्ला सचिवालय ।
- (च) स्वचछ वातावरण विभाग ।
- (छ) समुदाय विकास विभाग ।
- (ज) जिल्ला लेखा परिक्षण आयोग ।
- (भ) जिल्ला स्थायी समिति ।
 - (न) जिल्ला महिला विभाग ।

(

(

- (ट) जनसम्पर्क युवा विभाग ।
- (उ) उपधारा (६) बमोजिमका विभागमा तोकिएको संख्यामा पदाधिकारीहरु रहनेछन् । (
- द) पार्टीको मा.न.पा.उ.मा.न.पा.नगर, गाउँ र वडा तहमा देहाय अनुसारका विभागहरु रहनेछन् ।
- (क) सम्बन्धित तहहरुमा प्रतिनिधि परिषद् ।
- (ख) सम्बन्धित तहहरुमा अनुशासन आयोग ।
- (ग) सम्बन्धित तहहरुमा निर्वाचन आयोग ।
- घ सम्बन्धित तहहरुमा सल्लाकार परिषद् ।

(

(

- ड) सम्बन्धित तहहरुमा सचिवालय ।
 - (च) स्वचछ वातावरण विभाग ।
 - (छ) समुदाय विकास विभाग ।
 - (ज) सम्बन्धित तहहरुमा लेखा परिक्षण आयोग ।
 - (झ) सम्बन्धित तहहरुमा स्थायी समिति ।
 - (झ) सम्बन्धित तहहरुमा महिला विभाग ।
 - (ट) जनसम्पर्क युवा विभाग ।
 - (९) उपधारा ८ बमोजिमका विभागमा तोकिएको संख्यामा पदाधिकारीहरु रहनेछन् ।
 - (१०) धारा ३३.को उपधारा १ अनुसार महाधिवेशन प्रत्येक ५ वर्षमा गरिनेछ । (११) उपधारा ९. को ८ बमोजिमको विभागमा कुल सदस्य संख्याको कम्तिमा एक तिहाई महिला
सदस्य रहनेछन्।
 - (१२) धारा २८. को उपधारा ९ बमोजिमको विभागमा समावेशी समूहबाट समानुपातिक समावेशीसिद्धान्तका आधारमा तोकिए बमोजिमको संख्यामा सदस्य रहनेछन् ।
३१. पदावधि: (१) केन्द्रीय समिति र प्रदेश समिति तथा केन्द्रीय र प्रदेश तहमा रहने समिति, विभाग, परिषदको पदावधि ५ वर्षको हुनेछ ।
- (२) जिल्ला मा.न.पा. उ.मा.पा नगर गाउँ समिति र जिल्ला मा.न.पा. उ.मा.पा नगर गाउँ तहमा रहने समिति, विभाग, परिषदको पदावधि ३ वर्षको हुनेछ । (३) वडा समिति र वडा तहमा रहने समिति, विभाग, परिषदको पदावधि २ वर्षको हुनेछ।
- (४) अन्य जनसम्पर्क मञ्च तथा वर्गीय संगठन समिति र जनसम्पर्क मञ्च तथा वर्गीयसंगठन तहमा रहने समिति, विभाग, परिषदको पदावधि सम्बन्धित जनसम्पर्क मञ्च तथा वर्गीय संगठनको विधानमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

३२, संसदीय दल: (१) संघीय संसद वा प्रदेश सभाको निर्वाचनमा दलको तर्फबाट निर्वाचित प्रत्येक सदस्यहरुसंसदीय दलको सदस्य रहने गरी संघीय तथा प्रदेश संसदीय दल गठन गरिनेछ ।

- (२) उपधारा (१) बमोजिमको संघीय तथा प्रदेश संसदीय दलमा देहाय अनुसार पदाधिकारीहरुरहनेछन् ।
- (क) अध्यक्ष, उपाध्यक्षहरु, कोषाध्यक्ष, महासचिव, उपमहासचिवहरु, सचिव, उपसचिवहरु
- (३) पार्टीको संघीय तथा प्रदेश संसदीय दल सम्बन्धी अन्य व्यवस्था सम्बन्धित संसदीय दलकोविधानमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

- (४) स्थानीय तहमा पार्टी को तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्ने सदस्यहरु रहेको स्थानीय तह संसदीयसमिति गठन गर्न सकिनेछ ।
- (५) उपधारा (४) बमोजिम गठन हुने स्थानीय संसदीय समिति सम्बन्धी व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ ।
- (६) यस दफा बमोजिम गठन हुने संसदीय दल तथा संसदीय समितिको पदावधि सम्बन्धिततहको संसद, सभाको अवधिभर हुनेछ ।

परिच्छेद-८ निर्वाचन र मनोनयन सम्बन्धी व्यवस्था

३३. निर्वाचन प्रणाली: (१) केन्द्रीय समिति, प्रदेश समिति, जिल्ला समिति, मा.न.पा.उ.मा.ना.पा.नगर, गाउँ समिति, वडा समिति लगायत पार्टीको विभिन्न समिति तथा विभागमा रहनेपदाधिकारीको निर्वाचनका लागि लोकतन्त्रिक निर्वाचन प्रणाली अपनाइनेछ । (२) केन्द्रीय समितिको पदाधिकारीहरुको निर्वाचन देहाय अनुसार गरिनेछ:- (क) केन्द्रीयमा महाधिवेशनदूरा निर्वाचित सदस्यहरु ।
- (३) प्रदेशसमितिका पदाधिकारीहरुको निर्वाचन देहाय अनुसार गरिनेछ:- (क) प्रदेशमा अधिवेशनदूरा निर्वाचित सदस्यहरु ।
- (४) जिल्ला समितिको पदाधिकारीहरुको निर्वाचन देहाय अनुसार गरिनेछ:- (क) जिल्लमा अधिवेशनदूरा निर्वाचित सदस्यहरु ।
- (५) मा.न.पा.उ.मा.ना.पा.नगर गाउँ वडा समितिको पदाधिकारीहरुको निर्वाचन देहाय अनुसार गरिनेछ:- (क) सम्बन्धित तहका समितिहरुको अधिवेशनदूरा निर्वाचित सदस्यहरु ।
- (६) विभिन्न तहमा रहने विभागको पदाधिकारीहरुको निर्वाचन देहाय अनुसार गरिनेछ:- (क) उपधारा २ क ३ क ४ क ५ क अनुसार महावेशन, अधिवेशनदूरा गरिनेछ । (७) पार्टीका अन्य समितिको पदाधिकारीहरुको निर्वाचन देहाय अनुसार गरिनेछ:- (क) उपधारा २ क ३ क ४ क ५ क अनुसार महाधिवेशन सम्बन्धित अधिवेशनदूरा गरिनेछ ।
- (८) पार्टीको विभिन्न तहमा रहने समितिको पदाधिकारीहरुको निर्वाचन देहाय अनुसारगरिनेछ:- (क) उपधारा २ क ३ क ४ क ५ क अनुसार महाधिवेशन वा अधिवेशन गरिनेछ ।
- (९) पार्टीको परिषदका पदाधिकारीहरुको निर्वाचन देहाय अनुसार गरिनेछ:- (क) उपधारा २ क ३ क ४ क ५ क अनुसार गरिनेछ ।
- (१०) पार्टीको कार्य सञ्चालनका लागि आवश्यक अन्य समितिको निर्वाचन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(

३४. निर्वाचन समिति:(१) केन्द्रीय समिति, विभाग, सभा वा परिषद, प्रदेश समिति, विभाग, परिषद, जिल्ला समिति, विभाग, परिषद, नगर, गाउँ, वडा, समिति, विभाग, परिषदलगायत्र विधान बमोजिम गठन गर्नुपर्ने अन्य समितिको निर्वाचन सम्पन्न गर्नका लागि केन्द्रीय, प्रदेश, जिल्ला, नगर गाउँ वडा तथा अन्य आवश्यक निकाय वा स्तरमा स्थायी संरचनाको रूपमा एक निर्वाचनसमिति रहनेछ ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको निर्वाचन समितिमा देहाय अनुसार पदाधिकारीहरु रहनेछन् ।

(क) अध्यक्ष

(ख) महासचिव, सचिव

(ग) कोषाध्यक्ष

(घ) पार्टीले तोकेको २ जना सदस्य

(३) उपधारा (१) बमोजिमको निर्वाचन समितिमा एक तिहाई महिला सदस्य रहनेछन् ।

(४) निर्वाचन समितिका पदाधिकारीहरुको निर्वाचन राष्ट्रिय महाधिवेशन तथा सम्बन्धित तहको अधिवेशनबाट ५ र ३ वर्षमा निर्वाचन प्रणाली बमोजिम हुनेछ । (५) सम्बन्धित तहको निर्वाचन समितिका पदाधिकारीहरु सम्बन्धित तहको समितिका पदेन सदस्य रहनेछन् ।

स्पष्टीकरण: यस उपधाराको प्रयोजनका लागि सम्बन्धित तह भन्नाले केन्द्रीय, प्रदेश, जिल्ला, मा.न.पा.उ मा.न.पा. नगर. गाउँ. वडा तथा विधान बमोजिमका अन्य निकाय वा तह सम्भन्नु पर्छ ।

३५. निर्वाचन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) निर्वाचन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः ।

(क) मतदाता नमावली तयार गर्ने,

(ख) सम्बन्धित तहको समितिको निर्वाचनका लागि निर्वाचनको मिति, समय र स्थानको

घोषणा गर्ने,

(ग) सम्बन्धित तहको महाधिवेशन वा अधिवेशनबाट उत्तर तहको समिति, विभाग, सभा, परिषद, निर्वाचन समिति वा विधान बमोजिमका अन्य समितिमा निर्वाचन गर्नुपर्ने पदाधिकारीको निर्वाचन सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य गर्ने,

(घ) मतदान स्थल तथा मतगणना स्थलको सुरक्षा व्यवस्था मिलाउनु,

(ङ) उम्मेदवारको अयोग्यता सम्बन्धमा परेको उजुरी उपर निर्णय गर्ने,

(च) निर्वाचन तथा मतदान प्रक्रिया निर्धारण गर्ने,

(छ) निर्वाचन आचार संहिताको निर्माण र लागु गर्ने,

ज) आफ्नो सम्पूर्ण कामको प्रतिवेदन केन्द्रीय समिति राष्ट्रिय प्रतिनिधि परिषद्.र

महाधिवेशनमा प्रस्तुत गर्ने ।

(भ) निर्वाचन कार्यलाई पूर्ण लोकतान्त्रिक स्वच्छ र निष्पक्ष ढंगले सम्पादन गर्ने । (२)

उपधारा (१) बमोजिम निर्वाचन समितिको कार्यमा सहयोग गर्नु सम्बन्धित तहको अधिवेशन आयोजकसमितिको कर्तव्य हुनेछ ।

(३) निर्वाचन समितिको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

३६. मतदाता: (१) केन्द्रीय समिति, विभाग, परिषद, प्रदेश समिति, विभाग परिषद, जिल्ला समिति, विभाग, परिषद, नगर गाउँ वडा समिति, विभाग, परिषद लगायत विधान बमोजिम गठन गर्नुपर्ने अन्य समितिको निर्वाचनका लागि सम्बन्धित तहको महाधिवेशन वा अधिवेशन प्रतिनिधिहरु नै मतदाता कायम हुनेछन् ।

(२) उपधारा (१) बमोजिम कायम हुने मतदाताहरुको नामावली तयार गर्ने कार्य निर्वाचनसमितिको हुनेछ ।

(३) मतदाता नामावली सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

३७. राष्ट्रिय महाधिवेशन तथा अधिवेशन प्रतिनिधिको योग्यता: (१) राष्ट्रिय महाधिवेशनको प्रतिनिधि हुनका लागिदेहायको यारे यता पूरा गरके हुनु पर्नेछ : ।

(क) कम्तिम ५ वर्ष कृयाशील सदस्यले पार्टीको विभिन्न संगठनमा रही काम गरेको हुनुपर्ने ।

(ख) कृयाशील सदस्य प्रति पार्टी संगठनले विश्वास गरेको हुनुपर्ने ।

(ग) पार्टीको सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गरी तद अनुसार काम गरेको हुनुपर्ने । (२) प्रदेश अधिवेशनको प्रतिनिधि हुनका लागि देहायको योग्यता पूरा गरेको हुनु पर्नेछ:-

(क) कम्तिम ५ वर्ष कृयाशील सदस्यले पार्टीको विभिन्न संगठनमा रही काम गरेको हुनुपर्ने ।

(ख) कृयाशील सदस्य प्रति पार्टी संगठनले विश्वास गरेको हुनुपर्ने ।

(ग) पार्टीको सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गरी तद अनुसार काम गरेको हुनुपर्ने । (३) जिल्ला अधिवेशनको प्रतिनिधि हुनका लागि देहायको योग्यता पूरा गरेको हुनु पर्नेछ:-

(क) कम्तिम ३ वर्ष कृयाशील सदस्यले पार्टीको विभिन्न संगठनमा रही काम गरेको हुनुपर्ने ।

(ख) कृयाशील सदस्य प्रति पार्टी संगठनले विश्वास गरेको हुनुपर्ने ।

(ग) पार्टीको सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गरी तद अनुसार काम गरेको हुनुपर्ने ।

(

४) मा.न.पा.उ.मा.ना.पा नगर गाउँ अधिवेशनको प्रतिनिधि हुनका लागि देहायको यारे यता परू । गरके १ हुनु पन्छे :-

(क) कम्ति २ वर्ष कृयाशील सदस्यले पार्टीको विभिन्न संगठनमा रही काम गरेको हुनुपर्ने ।

(ख) कृयाशील सदस्य प्रति पार्टी संगठनले विश्वास गरेको हुनुपर्ने ।

(ग) पार्टीको सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गरी तद अनुसार काम गरेको हुनुपर्ने ।

(५) वडा अधिवेशनको प्रतिनिधि हुनका लागि देहायको योग्यता पूरा गरेको हुनु पर्नेछः-

(क) कम्ति १ वर्ष कृयाशील सदस्यले पार्टीको विभिन्न संगठनमा रही काम गरेको हुनुपर्ने ।

(ख) कृयाशील सदस्य प्रति पार्टी संगठनले विश्वास गरेको हुनुपर्ने ।

(ग) पार्टीको सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गरी तद अनुसार काम गरेको हुनुपर्ने ।

(६) राष्ट्रिय महाधिवेशन तथा अधिवेशनको प्रतिनिधि हुन देहायको अवस्थाको कुनैपनि व्यक्ति अयोग्य

हुनेछः-

(क) राष्ट्रिय महाधिवेशनको लागि उपधारा (१), प्रदेश अधिवेशनको लागि उपधारा (२), जिल्ला अधिवेशनको लागि उपधारा (३), मा.न.पा.उ.मा.ना. पा. नगर गाउँ अधिवेशनको लागि उपधारा(४) र वडा अधिवेशनको लागि उपधारा (५)बमोजिमको यारे यता परू । नभएको,

३८. राष्ट्रिय महाधिवेशन तथा अधिवेशन प्रतिनिधिको निर्वाचनः (१) राष्ट्रिय महाधिवेशन तथा विभिन्न तहको अधिवेशन प्रतिनिधिहरुको निर्वाचनको लागि तोकिए अनुसार निर्वाचन क्षेत्र कायम गरिनेछ ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको निर्वाचन क्षेत्रबाट तोकिएको संख्यामा प्रतिनिधिहरुले महाधिवेशन'तथा सम्बन्धित तहको अधिवेशनमा प्रतिनिधित्व गर्नेछन्। (३) उपधारा (२) बमोजिमको संख्यामा विधानमा भएको व्यवस्था तथा तोकिए बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी महाधिवेशन तथा अधिवेशन प्रतिनिधिको निर्वाचन सम्बन्धित तहको निर्वाचन समितिले गर्नेछ ।

(४) उपधारा (३) बमोजिम निर्वाचित सदस्यहरु, विधानमा भएको व्यवस्था तथा तोकिए बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी मनोनयन भएको महाधिवेशन तथा अधिवेशन प्रतिनिधिहरु सम्बन्धित तहको समिति, विभाग, परिषद् र विधान बमोजिम निर्वाचन गर्नु पर्ने अन्य समितिको निर्वाचनका'लागि मतदाताको रूपमा कायम हुनेछन् ।

(

५) महाधिवेशन तथा अधिवेशन प्रतिनिधिको निर्वाचनका लागि देहाय अनुसार मतदाताहरुकायम गरिनेछः।

(क)पार्टीको कृयाशील सदस्य लिएको ।

(ख)कृयाशील सदस्य नियमित नविकरण गरेको ।

(ग) पार्टीको सिद्धान्त र दर्शन प्रति निष्ठावन काम गरेको कृयाशील सदस्य ।

३९. केन्द्रीय तहका समितिको उम्मेदवारको योग्यताः(१) केन्द्रीय समिति, विभाग, परिषद, निर्वाचनआयोग तथा विधान बमोजिम अन्य केन्द्रीय तहमा रहने समितिको निर्वाचनमा उम्मेदवार हुनकोलागि देहायको योग्यता पूरा गरेको हुनु पर्नेछः।

(क) १ अवधि प्रदेश समिति रही काम गरेको ।

(ख) १अवधि जिल्ला स्तरीय अध्यक्ष उपाध्यक्ष कोषाध्यक्ष सचिव ।

(ग) १अवधि विभिन्न विभाग वा जनवर्गीय संगठनहरुमा काम गरेको अध्यक्ष उपाध्यक्ष कोषाध्यक्ष तथा सचिव ।

(२) देहायको अवस्थाको कुनैपनि व्यक्ति केन्द्रीय समिति, विभाग,परिषद, निर्वाचनआयोग तथा विधान बमोजिम अन्य केन्द्रीय तहमा रहने समितिको निर्वाचनमा उम्मेदवार हुनकोलागि अयोग्य हुनेछः।

(क) उपधारा १ क, ख, ग, बमोजिम योग्यत पूरा नभएको

४०. केन्द्रीय तहका समितिका पदाधिकारीको निर्वाचनः (१) केन्द्रीय समिति, विभाग, परिषद, निर्वाचन समिति तथा विधान बमोजिम अन्य केन्द्रीय तहमा रहने समितिको निर्वाचन प्रत्येक पाँच पाँच वर्षमा गरिनेछ ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको निर्वाचनमा महाधिवेशन प्रतिनिधिहरु मतदाताको रूपमा रहनेछन्।

(३) उपधारा (२) बमोजिमको मतदाताले निर्वाचन समितिले निर्धारण गरेको निर्वाचन तथामतदानको प्रक्रिया अनुरूप विधान बमोजिमको केन्द्रीय समिति, विभाग, परिषद, निर्वाचनआयोग तथा अन्य केन्द्रीय तहमा रहने समितिका पदाधिकारीको निर्वाचन गर्नेछन् ।

४१. प्रदेश तहका समितिको उम्मेदवारको योग्यता: (१) प्रदेश समिति, विभाग, परिषद,निर्वाचन समिति तथा विधान बमोजिम प्रदेश तहमा रहने अन्य समितिको निर्वाचनमा उम्मेदवारहुनेको लागि देहायको योग्यता पूरा गरेको हुनु पर्नेछः-

(क) १ अवधि जिल्ला समिति रही काम गरेको ।

(

(ख) १अवधि मा.न.पा.उ.मा.न.पा.नगर तथा गाउँ स्तरीय अध्यक्ष उपाध्यक्ष कोषाध्यक्ष सचिव ।

ग) महतका १अवधि विभिन्न विभाग वा जनवर्गीय संगठनहरुमा काम गरेको अध्यक्ष उपाध्यक्ष कोषाध्यक्ष तथा सचिव ।

(२) देहायको अवस्थाको कुनैपनि व्यक्ति प्रदेश कमिटी/समिति, विभाग, सभा, परिषद, निर्वाचनसमिति तथा विधान बमोजिम प्रदेश तहमा रहने अन्य कमिटी/समितिको निर्वाचनमा उम्मेदवार हुनकोलागि अयोग्य हुनेछः- ॥

(क) उपधारा (१) को क.ख.ग. बमोजिमको योग्यता पुरा नभएको,

४२ प्रदेश तहका समितिव पदाधिकारीको निर्वाचनः (१)प्रदेश समिति, विभाग, परिषद, निर्वाचन समिति तथा विधान बमोजिम प्रदेश तहमा रहने अन्य समितिको निर्वाचन प्रत्येक ५ वर्षमा गरिनेछ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको निर्वाचनमा सम्बन्धित प्रदेश अधिवेशन प्रतिनिधिहरु मतदाताकोरुपमा रहनेछन्।

(३) उपधारा (२) बमोजिमको मतदाताले निर्वाचन समितिले निर्धारण गरेको निर्वाचन तथामतदानको प्रक्रिया अनुरूप विधान बमोजिमको प्रदेश समिति, विभाग, परिषद, निर्वाचन समितितथा प्रदेश तहमा रहने अन्य समितिका पदाधिकारीको निर्वाचन गर्नेछन्।

(४) प्रदेश समिति, विभाग, परिषद, निर्वाचन आयोग तथा विधान बमोजिम प्रदेशतहमा रहने अन्य समितिका पदाधिकारीको निर्वाचन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिमहुनेछ।

४३. जिल्ला तहका समितिको उम्मेदवारको योग्यता: (१) जिल्ला समिति, विभाग, परिषद, निर्वाचनसमिति तथा विधान बमोजिम जिल्ला तहमा रहने अन्य समितिको निर्वाचनमा उम्मेदवार हुनेकोद लागि देहायको यारे यता परू । गरके १ हुनु पन्छे :।

(क) १ अवधि मा.न.पा. उ.मा.न.पा. नगर गाउँ समिति रही काम गरेको ।

(ख) १अवधि वडा स्तरीय अध्यक्ष उपाध्यक्ष कोषाध्यक्ष सचिव ।

(ग) महतका १अवधि विभिन्न विभाग वा जनवर्गीय संगठनहरुमा काम गरेको अध्यक्ष उपाध्यक्ष कोषाध्यक्ष तथा सचिव ।

(२) देहायको अवस्थाको कुनैपनि व्यक्ति जिल्ला समिति, विभाग, परिषद, निर्वाचनसमिति तथा विधान बमोजिम जिल्ला तहमा रहने अन्य समितिको निर्वाचनमा उम्मेदवार हुनकोलागि अयोग्य हुनेछ ।:

(क) उपधारा (१) को क, ख, ग, बमोजिमको योग्यता पूरा नभएको, ४४. जिल्ला तहका समितिका पदाधिकारीको निर्वाचनः(१) जिल्ला समिति, विभाग, परिषद, निर्वाचन

(

समिति तथा विधान बमोजिम जिल्ला तहमा रहने अन्य समितिको निर्वाचन प्रत्येक ३ नर्षमा गरिनेछ।

२) उपधारा (१) बमोजिमको निर्वाचनमा सम्बन्धित जिल्ला अधिवेशन प्रतिनिधिहरु मतदाताकोरुपमा रहनेछन्।

(३) उपधारा (२) बमोजिमको मतदाताले निर्वाचन आयोले निर्धारण गरेको निर्वाचन तथामतदानको प्रक्रिया अनुरुप विधान बमोजिमको जिल्ला समिति, विभाग, परिषद, निर्वाचनसमिति तथा विधान बमोजिम जिल्ला तहमा रहने अन्य समितिका पदाधिकारीको निर्वाचनगर्नेछन्।

(क) १ अवधि मा.न.पा. उ.मा.न.पा. नगर गाउँ समिति रही काम गरेको।

(ख) १अवधि वडा स्तरीय अध्यक्ष उपाध्यक्ष कोषाध्यक्ष सचिव।

(ग) महतका १अवधि विभिन्न विभाग वा जनवर्गीय संगठनहरुमा काम गरेको अध्यक्ष उपाध्यक्ष कोषाध्यक्ष तथा सचिव।

(४) जिल्ला समिति, विभाग, परिषद, निर्वाचन समिति तथा विधान बमोजिम जिल्लातहमा रहने अन्य समितिका पदाधिकारीको निर्वाचन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिमहुनेछ।

४५. मा.न.पा., उ.मा.ना.प. नगर गाउँ तहका समितिको उम्मेदवारको योग्यता: (१) मा.न.पा., उ.मा.ना.प. गाउँ नगर समिति, विभाग, परिषद, निर्वाचन समिति तथा विधान बमोजिम गाउँ/नगर तहमा रहने अन्य समितिको निर्वाचनमाउम्मेदवार हुनको लागि देहायको योग्यता पूरा गरेको हुनु पर्नेछ:-

(क) १ अवधि उ.मा.न.पा. नगर गाउँ समिति रही काम गरेको।

(ख) १अवधि वडा स्तरीय अध्यक्ष उपाध्यक्ष कोषाध्यक्ष सचिव।

(ग) महतका १अवधि विभिन्न विभाग वा जनवर्गीय संगठनहरुमा काम गरेको अध्यक्ष उपाध्यक्ष कोषाध्यक्ष तथा सचिव।

(२) देहायको अवस्थाको कुनैपनि व्यक्ति उ.मा.न.पा. नगर गाउँ समिति, विभाग, परिषद, निर्वाचन समिति तथा विधान बमोजिम उ.मा.न.पा. नगर गाउँ तहमा रहने अन्य समितिको निर्वाचनमाउम्मेदवार हुनको लागि अयोग्य हुनेछ:-

(क) उपधारा (१) को क, ख, ग बमोजिमको योग्यता पूरा नभएको,

४६ निर्वाचन कार्यक्रम: (१) निर्वाचन समितिले निर्वाचन गर्नका लागि निर्वाचनको तथा मतदानको प्रक्रियासहित यस दफामा उल्लेख भए अनुसारका कृयाकलापहरु सञ्चालन हुने गरी निर्वाचन कार्यक्रम प्रकाशनगर्नु पर्नेछ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको प्रकाशन गरिने निर्वाचन कार्यक्रममा देहायका कृयाकलापहरुसमेटिएको हुनु पर्नेछ।

(क) मतदाता नामावली प्रकाशन र सो उपर दावी विरोध गर्ने समयावधि,

(

- (ख) अन्तिम मतदाता नामावली प्रकाशन,
- (ग) उम्मेदवार मनोनयन,
- (घ) मनोयनपत्र दर्ता गर्ने उम्मेदवारको नामावली प्रकाशन,
- (ङ) मनोनयनपत्र दर्ता गर्ने उम्मेदवारको योग्यता सम्बन्धमा दावी विरोध,
- (च) खण्ड (ङ) बमोजिम परेको दावी विरोध उपर सुनुवाई र निर्णय,
- (छ) उम्मेदवारको अन्तिम नामावली प्रकाशन,
- (ज) मतदानको मिति, समय र स्थान,
- (झ) मतगणना र मतपरिणाम प्रकाशन गरिने मिति, समय र स्थान, (४)
- निर्वाचन कार्यक्रम सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिएका बमोजिम हुनेछ।

४७. उम्मेदवार मनोनयनः (१) सम्बन्धित तहको समितिको पदाधिकारीमा उम्मेदवार हुनयोग्यता नभएको तथा सम्बन्धित तहको महाधिवेशन वा अधिवेशन प्रतिनिधि निर्वाचनमा तोकिए बमोजिमउम्मेदवार हुन सक्नेछ।

- (२) उपधारा (१) बमोजिम उम्मेदवार मनोनयन गर्दा सम्बन्धित तहको महाधिवेशन वाअधिवेशन प्रतिनिधि मध्ये एक जना प्रस्तावक र एक जना समर्थक हुनु पर्नेछ। (३) उपधारा (२) बमोजिम कुनै व्यक्तिलाई उम्मेदवारको रूपमा प्रस्ताव गरिएको अवस्थामात्यस्तो उम्मेदवारले मनोनयनपत्रमा आफ्नो मञ्जुरी लेखी सहीछाप समेत गर्नु पर्नेछ।
- (४) उपधारा (२) र (३) बमोजिमको रीत नपुन्याई मनोनयनपत्र दाखिला भएको अवस्थामात्यस्तो उम्मेदवारलाई निर्वाचन समितिले उम्मेदवारको रूपमा मान्यता दिने छैन।

- (५) उपधारा (२) बमोजिम कुनै व्यक्तिलाई उम्मेदवारको रूपमा प्रस्तावक वा समर्थन गर्नेव्यक्तिले सोही पदका लागि अन्य व्यक्तिलाई उम्मेदवारको रूपमा प्रस्तावक वा समर्थन गर्न पाउनेछैन।

- (६) मनोनयनपत्र सम्बन्धित उम्मेदवार वा निजको प्रस्तावक वा समर्थकले निर्वाचन समितिलेतोकेको मिति, समय र स्थानमा तोकिए बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी दर्ता गर्नु गराउनु पर्नेछ।

- (७) उम्मेदवार मनोनयन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

४८. मनोनयनपत्र बदर हुने अवस्था: (१) देहायको अवस्थामा मनोनयनपत्र बदर हुनेछ:-

- (क) विधान बमोजिम उम्मेदवारको योग्यता नभएमा,
- (ख) उम्मेदवार हुने व्यक्तिको मञ्जुरी नभएमा,
- (ग) उम्मेदवारको प्रस्तावक र समर्थकको सहीछाप नभएमा वा किर्ते सहीछापभएमा
- (घ) तोकिएको समयभित्र मनोयनपत्र दर्ता नभएमा,
- (ङ) तोकिए बमोजिमको धरौटी दाखिला नगरेमा,

(

- (च) धारा ४६ को उपधारा २ बमोजिम मनोनयनपत्र रितपूर्वको नभएमा ।
(२) मनोनयनपत्र बदर हुने सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

४९. मतदान, मतगणना र मतपरिणाम घोषणा: (१) निर्वाचन समितिले तोकेको मिति, समय र स्थानमामतदानको कार्य सम्पन्न हुनेछ।

(२) उपधारा (१) बमोजिम मतदानको प्रक्रिया निर्वाचन समितिले तोके बमोजिम हुनेछ।

(३) मतदान कार्य सम्पन्न भए पञ्चात निर्वाचन समितिले तोकेको मिति, समय र स्थानमामतगणनाको कार्य हुनेछ।

(४) मतगणना कार्य सम्पन्न भएपछि निर्वाचन समितिले मत परिणाम घोषणा गरी विजयीउम्मेदवारलाई अनुसूची-७ बमोजिमको ढाँचामा विजयी प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(५) मतदान, मतगणना र मतपरिणाम घोषणा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

५०. पदाधिकारी मनोनयन गर्न सकिने: (१) केन्द्रीय, प्रदेश, तथा स्थानीय तहका समितिहरुको बहुमतसदस्यहरुको निर्णयबाट त्यस्तो समितिमा निर्वाचित कुल सदस्य संख्याको बढीमा २५ प्रतिशतसम्म सदस्य मनोनित गर्न सकिनेछ।

(२) पदाधिकारी मनोनित गर्दा महाधिवेशन वा अधिवेशनबाट विधान बमाजिम एक तिहाईमहिला सदस्य निर्वाचित हुन नसकेको अवस्थामा उक्त संख्या मानोनित गरिने पदाधिकारीबाट पूरा गर्नेगरी गरिनेछ।

(३) पदाधिकारी मनोनयन गर्ने सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

५१. महाधिवेशन तथा अधिवेशनबाट निर्वाचन हुने: (१) विधानमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक केन्द्रीय, प्रदेश, तथा स्थानीय तहका समितिहरुको निर्वाचन सम्बन्धित तहको महाधिवेशन तथा अधिवेशनबाट मात्र गरिनेछ।

(२) विधान बमोजिम सम्बन्धित तहको समितिमा महिलाको संख्या निर्वाचनबाट पूर्ति हुननसकेमा धारा ५० बमोजिम मनोनयन हुने संख्याबाट उक्त संख्या पूर्ति गरिनेछ। ५२. पदबाट राजीनामा दिन सक्ने: (१) अध्यक्षले सम्बन्धित तहको समिति समक्ष तथा अन्य पदाधिकारीले अध्यक्ष समक्ष राजीनामा दिन सक्नेछन।

(२) उपधारा (१) बमोजिम दर्ता हुन आएको राजीनामा सम्बन्धित तहको समितिकोकुल सदस्य संख्याको बहुमत सदस्य संख्याको निर्णयबाट स्वीकृत हुनेछ।

(३) उघारा (१) बमोजिम पर्न आएको राजीनामा उपधारा (२) बमोजिम स्वीकृत भएमा त्यस्तोपदाधिकारीको पद रिक्त हुनेछ।

(४) अध्यक्षले राजीनामा दिएको स्वीकृत भएकोमा अध्यक्षको निर्वाचन नभए सम्मका लागिउपाध्यक्षलेकार्यबाहक अध्यक्षको रूपमा कार्य गर्नेछ।

(५) पदाधिकारीको राजीनामा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

५३. अविश्वासको प्रस्तावः (१) सबै तहका समितिका अध्यक्ष लगायत प्रमुख पदाधिकारी विरुद्ध सम्बन्धित तहका समिति परिषदका सदस्यहरुको ४९ प्रतिशत सदस्यले अविश्वासको प्रस्तावसम्बन्धित तहको निर्वाचन समितिमा दर्ता गराउन सक्नेछन् ।

(२) उपधारा (१) बमोजिम दर्ता हुन आएको अविश्वासको प्रस्तावका सम्बन्धमा निर्वाचनसमितिले तोकिए बमोजिमको प्रक्रियापूरा गरी आधिकारिकता जाँच गर्नु पर्नेछा।

(३) उपधारा (१) बमोजिम पर्न आएको अविश्वासको प्रस्ताव उपधारा (२) बमोजिम जाँच गर्दा आधिकारिक रहेको पाइएमा सम्बन्धित तहको समिति परिषदमा साठी दिनभित्र निर्णयार्थ पेश गर्नसम्बन्धित तहको समितिमा पठाउनु पर्नेछा।

(४) उपधारा (३) बमोजिम निर्वाचन समितिले पठाएको प्रस्ताव सम्बन्धित तहको समितिले साठी दिनभित्र निर्णयार्थ सम्बन्धित समिति परिषदमा पेश गर्नु पर्नेछ। (५) उपधारा (३) बमोजिम निर्वाचन समितिबाट प्राप्त प्रस्ताव उपधारा (४) बमोजिम निर्णयार्थपेश नभएमा निर्वाचन समितिले उपधारा (४) बमोजिमको अवधि समाप्त भएको मितिले तीस दिनभित्र सम्बन्धित तहको समिति परिषदको बैठक बोलाई उक्त बैठकमा निर्णयार्थ पेश गर्नु पर्नेछा।

(६) उपधारा (४) वा (५) बमोजिम पेश हुन आएको अविश्वासको प्रस्तावको पक्षमा सम्बन्धित तहको समिति परिषदको सम्पूर्ण सदस्य संख्याको कम्तीमा दुई तिहाई मत प्राप्त भएमा त्यस्तो प्रस्तावपारित हुनेछा।

(७) उपधारा (१) बाहेक अन्य पदाधिकारी विरुद्ध सम्बन्धित तहका समिति परिषदका सदस्यहरुको ४९ प्रतिशत सदस्यले अविश्वासको प्रस्ताव सम्बन्धित तहको निर्वाचन समितिमा दर्तागराउन सक्नेछन् ।

(८) उपधारा (७) बमोजिम दर्ता हुन आएको अविश्वासको प्रस्तावका सम्बन्धमा निर्वाचन समितिले उपधारा (२) बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी आधिकारिकता जाँच गर्नु पर्नेछा।

(९) उपधारा (७) बमोजिम पर्न आएको अविश्वासको प्रस्ताव उपधारा (८) बमोजिम जाँच गर्दा आधिकारिक रहेको पाइएमा निर्वाचन :समितिले सम्बन्धित तहको समितिमा साठी दिनभित्र निर्णयार्थ पेश गर्न सम्बन्धित तहको समितिमा पठाउनु पर्नेछा।

(१०) उपधारा (९) बमोजिम निर्वाचन समितिले पठाएको प्रस्ताव सम्बन्धित तहको समितिले साठी दिनभित्र निर्णयार्थ सम्बन्धित समितिमा पेश गर्नु पर्नेछा।

(११) उपधारा (९) बमोजिम निर्वाचन समितिबाट प्राप्त प्रस्ताव उपधारा (१०) बमोजिम निर्णयार्थ पेश नभएमा निर्वाचन आयोगले उपधारा (१०) बमोजिमको अवधि समाप्त भएको मितिले तीस दिनभित्र सम्बन्धित तहको समितिको बैठक बोलाई उक्त बैठकमा निर्णयार्थ पेश गर्नु पर्नेछा।

(

- १२) उपधारा (१०) वा (११) बमोजिम पेश हुन आएको अविश्वासको प्रस्तावको पक्षमासम्बन्धित तहको समितिको सम्पूर्ण सदस्य संख्याको कम्तीमा दुई तिहाई मत प्राप्त भएमात्यस्तो प्रस्ताव पारित हुनेछ ।
- (१३) अध्यक्ष विरुद्ध परेका अविश्वासको प्रस्ताव माथि निर्णय गर्न बोलाईएकोभेला बैठकको अध्यक्षता उपाध्यक्षले गर्नेछ ।
- (१४) यस धारा बमोजिम अविश्वासको प्रस्ताव उपर निर्णयमा निर्वाचन समितिकापदाधिकारीहरुले मतदान गर्न पाउने छैनन्।
- (१७) अविश्वासको प्रस्ताव सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

५४. पदाधिकारीको पद रिक्त हुनेः देहायको अवस्थामा पदाधिकारीको पद रिक्त हुनेछः-

- (क) निजको मृत्यु भएमा,
- (ख) निजले आफ्नो पदबाट दिएको राजीनामा स्वीकृत भएमा,
- (ग) निजले दल त्याग गरेमा,
- (घ) निज विरुद्धको अविश्वासको प्रस्ताव पारित भएमा,
- (ङ) अनुशासनको कारबाहीमा परे,
- (च) पद जिम्मेवारीबाट १ वर्ष निस्कृय भएमा,

५५, रिक्त पद पूर्ति: (१) अध्यक्ष प्रमुख पदाधिकारी लगायत अन्य पदाधिकारीको पदावधि एक वर्षभन्दा बढी रहेको अवस्थामा पद रिक्त हुन गएमा त्यस्तो पद यस धारा बमोजिम पूर्ति गरिनेछ ।

- (२) अध्यक्ष लगायत प्रमुख पदाधिकारीको पद रिक्त भएमा सम्बन्धित तहको निर्वाचनायोगले पद रिक्त भएको मितिले साठी दिनभित्र सम्बन्धित तहको समिति परिषदको भेला बोलाई रिक्तपदको निर्वाचन सम्पन्न गर्नु पर्नेछ।
- (३) उपधारा (१) बमोजिम अध्यक्ष लगायत प्रमुख पदाधिकारी बाहेक अन्यपदाधिकारीको पद रिक्त भएमा सम्बन्धित तहको निर्वाचन समितिले पद रिक्त भएको मितिले साठीदिनभित्र सम्बन्धित तहको समितिको बैठक बोलाई रिक्त पदको निर्वाचन सम्पन्न गर्नु पर्नेछ ।
- (४) रिक्त पद पूर्ति गर्दा त्यस्तो पद रिक्त गर्ने पदाधिकारीको निर्वाचन वा मनोनयन जुनविधिद्वारा पूर्ति भएको हो सोही विधिद्वारा पदपूर्ति गरिनेछ।
- (५) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि मनोनित सदस्यको हकमासम्बन्धित तहको समितिको सम्पूर्ण सदस्य संख्याको बहुमत सदस्यको निर्णयबाट अर्को सदस्य मनोनितगर्न सकिनेछ।
- (६) पद पूर्ति सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद -९ महाधिवेशन

सम्बन्धी व्यवस्था

५६. महाधिवेशन तथा अधिवेशनः(१) पार्टीको महाधिवेशन तथा अधिवेशन सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिमहुनेछः-

(क) राष्ट्रिय महाधिवेशन,

(ख) प्रदेश अधिवेशन

(ग) जिल्ला अधिवेशन

(घ) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ वडा तथा टोल अधिवेशन

(२) राष्ट्रिय महाधिवेशन पार्टीको सर्वोच्च निकायको रूपमा रहनेछ र तहगत अधिवेशनहरूसम्बन्धित तहको समितिको हकमा माथिल्लो निकायको रूपमा रहनेछन्। (३) उपधारा (१) को खण्ड (क) बमोजिमको महाधिवेशन निर्वाचन प्रयोजनका लागि प्रत्येकपाँच पाँच वर्षमा आयोजना गरिनेछ।

(४) उपधारा (१) को खण्ड (ख) बमोजिमको अधिवेशन निर्वाचन प्रयोजनका लागि प्रत्येक पाँचपाँच वर्षमा सम्पन्न गरिने र यस्तो अधिवेशन उपधारा (३) बमोजिम सम्पन्न हुने महाधिवेशन भन्दा छमहिना अघि आयोजना गरिनेछ।

(५) उपधारा (१) को खण्ड (ग) र (घ) बमोजिमको अधिवेशन निर्वाचन प्रयोजनका लागि प्रत्येक तीन वर्षमा आयोजना गरिनेछ।

(६) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै राष्ट्रिय महामारी वा आपतविपद्को कारण तोकिएको अवधिभित्रै महाधिवेशन वा अधिवेशन सम्पन्न गर्न नसकिने अवस्था सूजनाभएमा महाधिवेशनको हकमा पार्टीको केन्द्रीय समिति र अधिवेशनको हकमा सम्बन्धित अधिवेशनआयोजना गर्नु पर्ने दायित्व भएको सम्बन्धित तहको समितिले बढीमा अर्को छ महिनाभित्र महाधिवेशनवा अधिवेशन आयोजना गर्ने गरी निर्णय गर्न सक्नेछ।

(७) उपधारा (६) बमोजिम निर्णय भएकोमा महाधिवेशनको हकमा केन्द्रीय समितिले निर्वाचनआयोगलाई, प्रदेश अधिवेशनको हकमा प्रदेश समितिले केन्द्रीय समिति र प्रदेश निर्वाचन कार्यालयलाई रस्थानीय तह अधिवेशनको हकमा सम्बन्धित स्थानीय तहको समितिले पार्टीको माथिल्लो तहको समिति रजिल्ला निर्वाचन कार्यालयलाई निर्णय भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र जानकारी दिनु पर्नेछ।

(१०) महाधिवेशन तथा अधिवेशन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

५७. महाधिवेशन तथा अधिवेशन प्रतिनिधि: (१) पार्टीको राष्ट्रिय महाधिवेशन प्रतिनिधि सम्बन्धी व्यवस्था देहायबमोजिम हुनेछः-

(

- (क) कमितम ५ वर्ष कृयाशील सदस्यले पार्टीको विभिन्न संगठनमा रही काम गरेको हुनुपर्ने ।
(ख) कृयाशील सदस्य प्रति पार्टी संगठनले विश्वास गरेको हुनुपर्ने ।
ग) पार्टीको सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गरी तद अनुसार काम गरेको हुनुपर्ने ।
(२) पार्टीको प्रदेश अधिवेशन प्रतिनिधि सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछः- (क) कमितम ५ वर्ष कृयाशील सदस्यले पार्टीको विभिन्न संगठनमा रही काम गरेको हुनुपर्ने ।
(ख) कृयाशील सदस्य प्रति पार्टी संगठनले विश्वास गरेको हुनुपर्ने ।
(ग) पार्टीको सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गरी तद अनुसार काम गरेको हुनुपर्ने । (३) पार्टीको जिल्ला अधिवेशन प्रतिनिधि सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछः- (क) कमितम ३ वर्ष कृयाशील सदस्यले पार्टीको विभिन्न संगठनमा रही काम गरेको हुनुपर्ने ।
(ख) कृयाशील सदस्य प्रति पार्टी संगठनले विश्वास गरेको हुनुपर्ने ।
(ग) पार्टीको सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गरी तद अनुसार काम गरेको हुनुपर्ने । (४) पार्टीको मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ अधिवेशन प्रतिनिधि सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछः-
(क) कमितम २ वर्ष कृयाशील सदस्यले पार्टीको विभिन्न संगठनमा रही काम गरेको हुनुपर्ने ।
(ख) कृयाशील सदस्य प्रति पार्टी संगठनले विश्वास गरेको हुनुपर्ने ।
(ग) पार्टीको सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गरी तद अनुसार काम गरेको हुनुपर्ने । (५) पार्टीको वडा टोल अधिवेशन प्रतिनिधि सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछः-
(क) कमितम १ वर्ष कृयाशील सदस्यले पार्टीको विभिन्न संगठनमा रही काम गरेको हुनुपर्ने ।
(ख) कृयाशील सदस्य प्रति पार्टी संगठनले विश्वास गरेको हुनुपर्ने ।
(ग) पार्टीको सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गरी तद अनुसार काम गरेको हुनुपर्ने । (६) पार्टीको अन्य अधिवेशन प्रतिनिधि सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछः-

(७) यस धारा बमोजिमको महाधिवेशन तथा अधिवेशन प्रतिनिधिमा कुल सदस्य संख्याकोकम्तीमा एक तिहाई महिला प्रतिनिधि रहनेछन्।
(८) यस धारा बमोजिमको महाधिवेशन तथा अधिवेशन प्रतिनिधिमा दलित, आदिवासी जनजाति, खस आर्य, मधेशी, थारु, मुस्लिम तथा पिछडिएको क्षेत्रबाट समानुपातिक

समावेशी सिद्धान्तका आधारमातोकिए बमोजिमको संख्यामा प्रतिनिधिहरु रहनेछन्। (९) महाधिवेशन तथा अधिवेशन प्रतिनिधि सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

५८.विशेष महाधिवेशन तथा अधिवेशनः (१) पार्टीको विशेष राष्ट्रिय महाधिवेशन सम्बन्धी^१ व्यवस्था देहायबमोजिम हुनेछः-

- (क) समितिका पदाधिकारीहरु ५१ प्रतिशत निस्क्रिय भएमा,
- (ख) आपतकालीन अवस्थामा पार्टीकोमहाधिवेशन हुन् नसकदा,;
- (२) पार्टीको विशेष प्रदेश अधिवेशन सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछः- (क) समितिका पदाधिकारीहरु ५१ प्रतिशत निस्क्रिय भएमा,
- (ख) आपतकालीन अवस्थामा पार्टीको अधिवेशन हुन् नसकदा
- (३) पार्टीको विशेष जिल्ला अधिवेशन सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछः- (क) समितिका पदाधिकारीहरु ५१ प्रतिशत निस्क्रिय भएमा,
- (ख) आपतकालीन अवस्थामा पार्टीको अधिवेशन हुन् नसकदा
- (४) पार्टीको विशेष मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ अधिवेशन सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछः-

 - (क) समितिका पदाधिकारीहरु ५१ प्रतिशत निस्क्रिय भएमा,
 - (ख) आपतकालीन अवस्थामा पार्टीको अधिवेशन हुन् नसकदा
 - (५) पार्टीको विशेष वडा अधिवेशन सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछः- (क) समितिका पदाधिकारीहरु ५१ प्रतिशत निस्क्रिय भएमा,
 - (ख) आपतकालीन अवस्थामा पार्टीको अधिवेशन हुन् नसकदा
 - (६) पार्टीको अन्य विशेष अधिवेशन सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछः- (७) यस धारा बमोजिम आयोजना हुने विशेष राष्ट्रिय महाधिवेशन तथा अधिवेशनमा सम्बन्धिततहको तत्काल अघि सम्पन्न महाधिवेशन तथा अधिवेशनका प्रतिनिधिहरु विशेष राष्ट्रिय महाधिवेशन तथा अधिवेशनका प्रतिनिधि हुनेछन।

५९. महाधिवेशन तथा अधिवेशनको काम कर्तव्य र अधिकारः (१) पार्टीको राष्ट्रिय^१ महाधिवेशनको काम, कर्तव्यर अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) महाधिवेशन सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक विभिन्न संयन्त्र तथा समितिहरुको गठनगर्ने,
- (ख) महाधिवेशनमा केन्द्रीय समिति तथा विधान बमोजिमका केन्द्रीय निकायबाटप्रस्तुत प्रतिवेदन उपर छलफल तथा आगामी मार्गचित्र तयार गर्ने,
- (ग) पार्टीको राष्ट्रिय नीति, कार्यक्रम तथा बजेट माथि छलफल र स्वीकृत गर्ने,
- (घ) पार्टीको विधान आवश्यकता अनुसार संशोधन गर्ने,

(

- (ङ) केन्द्रीय समिति तथा विधान बमोजिमका केन्द्रीय निकायहरुको निर्वाचन गर्ने, च) महाधिवेशनले गर्नु पर्ने कुनै कार्य केन्द्रीय समितिले गर्न सक्ने गरी अधिकारप्रत्यायोजन गर्ने,
- (२) पार्टीको प्रदेश अधिवेशनको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-
- क) अधिवेशन सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक विभिन्न संयन्त्र तथा सामितिहरुको गठनगर्ने,
- (ख) अधिवेशनमा प्रदेश समिति तथा विधान बमोजिमका प्रादेशिक निकायबाटप्रस्तुत प्रतिवेदन उपर छलफल तथा आगामी मार्गचित्र तयार गर्ने,
- (ग) पार्टीको प्रदेश स्तरीय नीति, कार्यक्रम तथा बजेट माथि छलफल र स्वीकृत गर्ने,
- (घ) प्रदेशसमिति तथा विधान बमोजिमका प्रादेशिक निकायहरुको निर्वाचन गर्ने, (ङ) अधिवेशनले गर्नु पर्ने कुनै कार्य प्रदेश समितिले गर्न सक्ने गरी अधिकारप्रत्यायोजन गर्ने,
- (३) पार्टीको जिल्ला अधिवेशनको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः- (क) अधिवेशन सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक विभिन्न संयन्त्र तथा सामितिहरुको गठनगर्ने,
- (ख) अधिवेशनमा जिल्ला समिति तथा विधान बमोजिमका जिल्ला स्तरीयनिकायबाट प्रस्तुत प्रतिवेदन उपर छलफल तथा आगामी मार्गचित्र तयार गर्ने,
- (ग) पार्टीको जिल्ला स्तरीय नीति, कार्यक्रम तथा बजेट माथि छलफल र स्वीकृत गर्ने,
- (घ) जिल्ला समिति तथा विधान बमोजिमका जिल्ला स्तरीय निकायहरुको निर्वाचनगर्ने,
- (ङ) अधिवेशनले गर्नु पर्ने कुनै कार्य जिल्ला समितिले गर्न सक्ने गरी अधिकारप्रत्यायोजन गर्ने,
- (४) पार्टीको मा.न.पा,उ.मा.न.पा, नगर गाउँ अधिवेशनको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-
- (क) अधिवेशन सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक विभिन्न संयन्त्र तथा सामितिहरुको गठनगर्ने,
- (ख) अधिवेशनमा मा.न.पा, उ.मा.न.पा,नगर गाउँसमिति तथा विधान बमोजिमका मा.न.पा.उ.मा.न.पा,नगर गाउँ स्तरीयनिकायबाट प्रस्तुत प्रतिवेदन उपर छलफल तथा आगामी मार्गचित्र तयार गर्ने,
- (ग) पार्टीको मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ स्तरीय नीति; कार्यक्रम तथा बजेट माथि छलफल र स्वीकृत गर्ने,
- (घ) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समिति तथा विधान बमोजिमका मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ स्तरीय निकायहरुकोनिर्वाचन गर्ने,

(ड) अधिवेशनले गर्नु पर्ने कुनै कार्य मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समितिले गर्न सक्ने गरी अधिकारप्रत्यायोजन गर्ने,

(५) पार्टीको वडा टाले अधिवेशनको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) अधिवेशन सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक विभिन्न संयन्त्र तथा समितिहरुकोगठन गर्ने,

- (ख) अधिवेशनमा वडा टोल समिति तथा विधान बमोजिमका वडा टाले स्तरीय निकायबाट प्रस्तुत प्रतिवेदन उपर छलफल तथा आगामी मार्गचित्र तयार गर्ने, (ग) पार्टीको वडा टोल स्तरीय नीति, कार्यक्रम तथा बजेट माथि छलफल र स्वीकृत गर्ने,
- (घ) वडा टोलसमिति तथा विधान बमोजिमका वडा स्तरीय निकायहरूको निर्वाचन गर्ने,
- (ङ) अधिवेशनले गर्नु पर्ने कुनै कार्य वडा टोल समितिले गर्न सक्ने गरी अधिकारप्रत्यायोजन गर्ने,
- (६) पार्टीको अन्य अधिवेशनको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः- (क) अधिवेशन सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक विभिन्न संयन्त्र तथा समितिहरूको गठनगर्ने,
- (ख) अधिवेशनमामाथिलो समिति तथा विधान बमोजिमका आफु स्तरीयनिकायबाट प्रस्तुत प्रतिवेदन उपर छलफल तथा आगामी मार्गचित्र तयार गर्ने,
- (ग) पार्टीको आफु स्तरीय नीति, कार्यक्रम तथा बजेट माथि छलफल र स्वीकृत गर्नेसमिति तथा विधान बमोजिमका आफु स्तरीय निकायहरूकोनिर्वाचन गर्ने, (ङ) अधिवेशनले गर्नु पर्ने कुनै कार्य आ-आफ्ना समितिले गर्न सक्ने गरी अधिकारप्रत्यायोजन गर्ने,
- (७) महाअधिवेशन तथा अधिवेशनको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ।

६०. राष्ट्रिय महाअधिवेशन तथा अधिवेशनको घोषणा: (१) राष्ट्रिय महाअधिवेशन सम्पन्न गरिने मिति, समय र स्थानतोकी महाअधिवेशनको घोषणा केन्द्रीय समितिले गर्नेछ।
- (२) प्रदेश, जिल्ला, मा.न..पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ वडा टाले अधिवेशन सम्पन्न गरिने मिति, समय र स्थान तोकीअधिवेशनको घोषणा सम्बन्धित तहको समितिले गर्नेछ।
- (३) उपधारा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विधान बमोजिम अधिवेशन गर्नु पर्नेअवधिमा सम्बन्धित तहको समितिले अधिवेशन आव्वान नगरे वा गराउन नसकेमा निकटतम्‌माथिल्लो तहको समितिले त्यस्तो तहको अधिवेशन गर्ने मिति, समय र स्थान तोकी अधिवेशनआव्वान गर्नु पर्नेछ।
- (४) उपधारा (१), (२) र (३) बमोजिम महाअधिवेशन तथा अधिवेशनको घोषणा भएपछिसम्बन्धित तहको समिति स्वतः महाअधिवेशन तथा अधिवेशन आयोजक समितिमारुपान्तरण हुनेछ।
- (५) उपधारा (४) बमोजिमको महाअधिवेशन तथा अधिवेशन आयोजक समितिले यसविधानमा उल्लेख भएको तथा यस विधान बमोजिम तोकिए बमोजिमको प्रक्रिया परू त गरी महाअधिवेशन नतथा अधिवेशन न सम्पन्न गर्नु पन्छौं।

(

(६) महाधिवेशन तथा अधिवेशन घोषणा तथा सञ्चालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिमहुनेछ।

६१. राष्ट्रिय महाधिवेशन तथा अधिवेशनको निर्णय प्रमाणीकरणः (१) राष्ट्रिय महाधिवेशनको निर्णयप्रमाणीकरणको लागि महाधिवेशनले महाधिवेशन प्रतिनिधिहरु मध्येबाट कम्तीमा एक तिहाई महिला सहित १५ जना सदस्य रहेको निर्णय प्रमाणीकरण समिति गठन गर्नु पर्नेछ। (२) अधिवेशनको निर्णय प्रमाणीकरणको लागि सम्बन्धित तहको अधिवेशनले अधिवेशनप्रतिनिधिहरु मध्येबाट एक तिहाई महिला सहित ११ जना सदस्य रहेको निर्णय प्रमाणीकरणसमिति गठन गर्नु पर्नेछ।

(३) यस धाराबमोजिम गठन भएको निर्णय प्रमाणीकरण समितिबाट निर्णय प्रमाणीकरण भएपछिमात्र निर्णयले आधिकारिकता पाउने र कार्यान्वयनमा आउने छ। (४) निर्णय प्रमाणीकरण सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ। परिच्छेद-१०

विभिन्न तहका सभा/परिषद, समिति, विभाग तथा पदाधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार

६२. केन्द्रीय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) केन्द्रीय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) आफुमध्येबाट सचिवालय, स्थायी समिति, प्रतिनिधि परिषद्, निर्वाचन आयोग, अनुशासन आयोग, सल्लाकार परिषद्, लेखा परिक्षण आयोगको, निर्वाचन गर्नेछ।
- (ख) तोकिए बमोजिमका केन्द्रीय विभागर आवश्यक संयन्त्र एवं कार्यदल गठन गर्ने।
- (ग) केन्द्रीय तहमा गठिन विभाग, संयन्त्र र कार्यदलका अधिकार तथा कर्तव्य तोक्ने।
- (घ) केन्द्रीय समितिका सदस्यहरु आवश्यकता अनुसार अन्य सदस्यहरुको कार्य विभाजन, क्षेत्र विभाजन र स्थानान्तरण गर्ने।
- (ड) राष्ट्रिय महाधिवेशन निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने तथा आवश्यक विशेषमा पार्टीको दृष्टिकोण तथा नीति तय गर्ने।
- (च) पार्टीको राष्ट्रिय महाधिवेशन तथा केन्द्रीय समितिबाट पारित दस्तावेजहरु केन्द्रीय मुख्य लगायत आवश्यक सामाग्री सम्पादन तथा प्रकाशन गर्ने।
- (छ) केन्द्रीय तथा स्थायी निर्णय अनुरूप अन्तरपार्टी निर्देशन जारी गर्ने।
- (ज) मातहतको लेवी शुल्क तोक्ने।
- (झ) अन्तराष्ट्रिय क्षेत्रमा पार्टी सम्बन्ध सम्पर्क समितिहरु स्थापना विस्तार र सञ्चालन गर्ने।
- (ज) वैचारिक सैद्धान्तिक र नीतिगत विषयमाबहस गर्नुपर्ने आवश्यकता महसुल भएमा छुट्टै बैठक वा मञ्च आयोजना गर्ने।
- (ट) पार्टीका स्थानीय तथा जनवार्गीय र पेशागत संगठनहरुमा रहेका पार्टी

सदस्यहरुलाई आवश्यक निर्देशन दिने र तिनका कार्यहरुको सुपरिवेक्षण तथा मुल्याङ्कन गर्ने ।

- (ठ) मातहतका अनुशासनको कारबाहीमा परेका व्यक्ति तथा उजुरी माथि निर्णय गर्ने ।
(ड) पार्टीको एकता, हित र सरक्षा जस्ता विषयमा खल्ल पार्ने कुनै पनि मातहत समितिका निर्णयलाई बदर गर्न सक्ने आफ्नो जिम्मेवारी पुरा नगर्ने तथा पार्टी निर्देशन पालना नगर्ने समितिलाई विघटन गर्न र सदस्यलाई कारबाही गर्न सक्ने । (ढ) अनुशासन उल्लङ्घन गर्ने कन्द्रीय समिति विभिन्न विभागहरुका सदस्यहरुमाथि अनुशासनको कारबाही गर्ने ।
(ण) केन्द्रीय समिति तथा विभिन्न विभाग र संयन्त्रहरुका सदस्यहरुले दिएको राजिनामा स्वीकृत गर्ने ।
(त) मापदण्ड पुरा गर्ने कुनै पनि व्यक्तिलाई क्रियाशील सदस्यता तथा मानार्थ सदस्यता प्रदान गर्ने ।
(थ) राष्ट्रिय प्रतिनीधि परिषद्को बैठक आयोजना गर्ने, बैठक निर्णय निर्देशन तथा सुभावहरुलाई कार्यान्वयन गर्ने ।
(द) पार्टीको राष्ट्रिय महाधिवेशन आयोजना गर्ने ।
(घ) सरकार संसद तथा स्थानीय निकाय सञ्चालन सम्बन्धि नीति निर्माण एंव नेतृत्व प्रदान गर्ने ।
(न) केन्द्रीय समितिका पदाधिकारी र सदस्यहरुको वरियता क्रम निर्धारण गर्ने ।
(प) पार्टी एकता र एकिकरणलाई अगाडी बढाउन आवश्यक निर्णय गर्ने ।
(फ) विधानमा तोकिएका अन्य कार्यहरु गर्ने ।
(२) केन्द्रीय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ।

६३. केन्द्रीय परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) केन्द्रीय परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकारदेहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) केन्द्रीय समितिका तर्फबाट प्रस्तुत प्रतिवेदनमाथि छलफल गरि पारीत गर्ने । (ख) केन्द्रीय समिति र केन्द्रीय आयोगका समग्र कामको समिक्षा र मुल्याङ्कन गर्ने तथा आवश्यक सुभाव र निर्देशन दिने ।
(ग) केन्द्रीय समिति तथा केन्द्रीय आयोगका सदस्य कसैले आफ्नो जिम्मेवारी पुरा नगरेको, अनुशासनहिन काम गरेको, आर्थिक अनियमित्ता गरेको वा अनैतिक आचारण गरेको स्पष्ट तथ्य प्राप्त भएमा परिषद्को २ तिहाई बहुमतबाट किटानी आरोपका साथ केन्द्रीय समिति वा आयोगका कुल सदस्य संख्याको बढीमा एक तिहाई सदस्यको फेरबदल गर्ने सक्ने।
(घ) विभिन्न विभागहरुको प्रतिवेदन माथि छलफल गरी राय सुभाव दिने ।

(

ड) आवश्यक परे पार्टीको संगठनत्मकढाचाँलाई समायोजन र विधानलाई संशोधन गर्न केन्द्रीय समितिलाई सहयोग गर्ने ।

(च) राष्ट्रिय राजनीतिमा एका महत्वपूर्ण घटनाका विषयमा छलफल गर्न आवश्यक ठानी राष्ट्रिय प्रतिनिधि परिषद्का २५ प्रतिशत सदस्यले कार्यसुची सहित बैठकको माग गरेमा पार्टी अध्यक्षसंग परामर्श गरी महासचिवले ३ महिनाभित्र राष्ट्रिय प्रतिनिधि परिषद्को बैठक बोलाउनु पर्नेछ ।

(२) केन्द्रीय परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिमहुनेछा।

६४, केन्द्रीय तहमा रहने विभागीय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) केन्द्रीय तहमारहने विभागीय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः- (क)पार्टीका तोकिए बमोजिमका समितिका सदस्यहरु जनप्रतिनिधिमुलक संस्था एवं लाभको पदमा रहेर काम गर्ने ।

(ख)पार्टीले दिएको नितीनिर्देशनहरु पालना गर्ने ।

(ग) पार्टीको आवश्यक अनुसार एका निवेदन अनुसार छानविन गर्ने र आवधिक रूपमा सार्वजनिक गर्ने ।

(घ) पार्टीको निति निर्देशनहरु स्थानीय तहसम्म पुराउने ।

(२) केन्द्रीय तहमा रहने विभागीय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्यव्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछा।

:६५. केन्द्रीय तहमा रहने अन्य समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) केन्द्रीय तहमा रहने अन्य समिति काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) धारा ६४ को उपधारा क,ख,ग,घ, अनुसार अन्य विभागीय समितिहरूले नितीनियमहरूलाई पालना गर्नु पर्नेछ ।

(२) यस धारा बमोजिम केन्द्रीय तहमा रहने समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारसम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछा।

६६. प्रदेश समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) प्रदेश समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारदेहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) आफुमध्येबाट सचिवालय, स्थायी समिति, प्रतिनिधि परिषद्, निर्वाचन आयोग, अनुशासन आयोग, सल्लाकार परिषद्, लेखा परिक्षण आयोगको, निर्वाचन गर्नेछ ।

(ख) तोकिए बमोजिमका प्रदेश विभागर आवश्यक संयन्त्र एवं कार्यदल गठन गर्ने ।

(ग) प्रदेश तहमा गठिन विभाग, संयन्त्र र कार्यदलका अधिकार तथा कर्तव्य तोक्ने । (

(घ) प्रदेश समितिका सदस्यहरु आवश्यकता अनुसार अन्य सदस्यहरुको कार्य विभाजन, क्षेत्र विभाजन र स्थानान्तरण गर्ने ।

ड) प्रदेश अधिवेशन निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने तथा आवश्यक विशेषमा पार्टीको

(

दृष्टिकोण तथा नीति तय गर्ने ।

(च) पार्टीको प्रदेश अधिवेशन तथा प्रदेश समितिबाट पारित दस्तावेजहरु प्रदेश मुख्यप लगायत आवश्यक सामाग्री सम्पादन तथा प्रकाशन गर्ने ।

(छ) प्रदेश तथा स्थायी निर्णय अनुरूप अन्तरपार्टी निर्देशन जारी गर्ने ।

(ज) मातहतको लेवी शुल्क तोक्ने ।

(झ) वैचारिक सैद्धान्तिक र नीतिगत विषयमा बहस गर्नुपर्ने आवश्यकता महसुल भएमा छुट्टै बैठक वा मञ्च आयोजना गर्ने ।

(झ) पार्टीका स्थानीय तथा जनवार्गीय र पेशागत संगठनहरुमा रहेका पार्टी सदस्यहरुलाई आवश्यक निर्देशन दिने र तिनका कार्यहरुको सुपरिवेक्षण तथा मुल्याङ्कन गर्ने ।

(ट) मातहतका अनुशासनको कारवाहीमा परेका व्यक्ति तथा उजुरी माथि निर्णय गर्ने ।

(ठ) अनुशासन उल्लङ्घन गर्ने प्रदेश समिति विभिन्न विभागहरुका सदस्यहरुमाथि अनुशासनको कारवाही गर्ने ।

(ड) प्रदेश समिति तथा विभिन्न विभाग र संयन्त्रहरुका सदस्यहरुले दिएको राजिनामा स्वीकृत गर्ने

(ढ) प्रदेश प्रतिनीधि परिषद्को बैठक आयोजना गर्ने, बैठक निर्णय निर्देशन तथा सुभावहरुलाई कार्यान्वयन गर्ने ।

(ण) पार्टीको प्रदेश अधिवेशन आयोजना गर्ने ।

(त) सरकार संसद तथा स्थानीय निकाय सञ्चालन सम्बन्धि नीति निर्माण एंव नेतृत्व प्रदान गर्ने ।

(थ) प्रदेश समितिका पदाधिकारी र सदस्यहरुको वरियता क्रम निर्धारण गर्ने । (२) प्रदेश समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिमहुनेछा।

६७. प्रदेशपरिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) प्रदेश परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछः-

(क) प्रदेश समितिका तर्फबाट प्रस्तुत प्रतिवेदनमाथि छलफल गरि पारीत गर्ने । (ख) प्रदेश समिति र प्रदेश आयोगका समग्र कामको समिक्षा र मुल्याङ्कन गर्ने तथा आवश्यक सुभाव र निर्देशन दिने ।

(ग) प्रदेश समिति तथा प्रदेश आयोगका सदस्य कसैले आफ्नो जिम्मेवारी पुरा नगरेको, अनुशासनहिन काम गरेको, आर्थिक अनियमित्ता गरेको वा अनैतिक आचारण गरेको स्पष्ट तथ्य प्राप्त भएमा परिषद्को २ तिहाई बहुमतबाट किटानी आरोपका साथ प्रदेश समिति वा आयोगका कुल सदस्य संख्याको बढीमा एक तिहाई सदस्यको फेरबदल गर्ने सक्ने ।

(

- घ) विभिन्न विभागहरुको प्रतिवेदन माथि छलफल गरी राय सुझाव दिने ।
- (ङ) प्रदेश राजनीतिमा एका महत्वपूर्ण घटनाका विषयमा छलफल गर्न आवश्यक ठानी प्रदेश प्रतिनिधी परिषद्का २५ प्रतिशत सदस्यले कार्यसुची सहित बैठकको माग गरेमा पार्टी अध्यक्षसंग परामर्श गरी सचिवले ३ महिनाभित्र प्रदेश प्रतिनिधी परिषद्को बैठक बोलाउनु पर्नेछ ।
- (२) यस धारा बमोजिमको प्रदेश तहका कमिटी/समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
६८. प्रदेश तहमा रहने अन्य समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) प्रदेश तहमा रहने अन्य समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-
- (क) धारा ६४ को उपधारा क, ख, ग, घ, अनुसार अन्य विभागीय समितिहरूले नितिनियमहरूलाई पालना गर्नु पर्नेछ ।
६९. जिल्ला समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) जिल्ला समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-
- (क) आफुमध्येबाट सचिवालय, स्थायी समिति, प्रतिनिधि परिषद्, निर्वाचन आयोग, अनुशासन आयोग, सल्लाकार परिषद्, लेखा परिक्षण आयोगको, निर्वाचन गर्नेछ ।
- (ख) तोकिए बमोजिमका जिल्ला विभागर आवश्यक संयन्त्र एवं कार्यदल गठन गर्ने ।
- (ग) जिल्ला तहमा गठिन विभाग, संयन्त्र र कार्यदलका अधिकार तथा कर्तव्य तोक्ने ।
- (घ) जिल्ला समितिका सदस्यहरु आवश्यकता अनुसार अन्य सदस्यहरुको कार्य विभाजन, क्षेत्र विभाजन र स्थानान्तरण गर्ने ।
- (ङ) जिल्ला अधिवेशन निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने तथा आवश्यक विशेषमा पार्टीको दृष्टिकोण तथा नीति तय गर्ने ।
- (च) पार्टीको जिल्ला अधिवेशन तथा जिल्ला समितिबाट पारित दस्तावेजहरु प्रदेश मुख्य प्रगति आवश्यक सामाग्री सम्पादन तथा प्रकाशन गर्ने ।
- (छ) जिल्ला तथा स्थायी निर्णय अनुरूप अन्तरपार्टी निर्देशन जारी गर्ने ।
- (ज) मातहतको लेवी शुल्क तोक्ने ।
- (झ) वैचारिक सैद्धान्तिक र नीतिगत विषयमा बहस गर्नुपर्ने आवश्यकता महसुल भएमा छुट्टै बैठक वा मञ्च आयोजना गर्ने ।
- (ञ) पार्टीका स्थानीय तथा जनवार्गीय र पेशागत संगठनहरुमा रहेका पार्टी सदस्यहरूलाई आवश्यक निर्देशन दिने र तिनका कार्यहरुको सुपरिवेक्षण तथा मुल्याङ्कन गर्ने ।
- (ट) मातहतका अनुशासनको कारबाहीमा परेका व्यक्ति तथा उजुरी माथि निर्णय गर्ने ।
- (ठ) अनुशासन उल्लङ्घन गर्ने जिल्ला समिति विभिन्न विभागहरुका सदस्यहरुमाथि अनुशासनको कारबाही गर्ने ।

(

- ड) जिल्ला समिति तथा विभिन्न विभाग र संयन्त्रहरूका सदस्यहरूले दिएको राजिनामा स्वीकृत गर्ने
(ढ) जिल्ला प्रतिनीधि परिषद्को बैठक आयोजना गर्ने, बैठक निर्णय निर्देशन तथा सुभावहरूलाई कार्यान्वयन गर्ने ।
(ण) पार्टीको जिल्ला अधिवेशन आयोजना गर्ने ।
(त) सरकार संसद तथा स्थानीय निकाय सञ्चालन सम्बन्धि नीति निर्माण एंव नेतृत्व प्रदान गर्ने ।
(थ) जिल्ला समितिका पदाधिकारी र सदस्यहरूको वरियता क्रम निर्धारण गर्ने । (२) जिल्ला समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ।

७०. जिल्ला परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) जिल्ला परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकारदेहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) जिल्ला समितिका तर्फबाट प्रस्तुत प्रतिवेदनमाथि छलफल गरि पारीत गर्ने । (ख) जिल्ला समिति र जिल्ला आयोगका समग्र कामको समिक्षा र मुल्याङ्कन गर्ने तथा आवश्यक सुभाव र निर्देशन दिने ।
(ग) जिल्ला समिति तथा जिल्ला आयोगका सदस्य कसैले आफ्नो जिम्मेवारी पुरा नगरेको, अनुशासनहिन काम गरेको, आर्थिक अनियमित्ता गरेको वा अनैतिक आचारण गरेको स्पष्ट तथ्य प्राप्त भएमा परिषद्को २ तिहाई बहुमतबाट किटानी आरोपका साथ प्रदेश समिति वा आयोगका कुल सदस्य संख्याको बढीमा एक तिहाई सदस्यको फेरबदल गर्ने सक्ने ।
(घ) विभिन्न विभागहरूको प्रतिवेदन माथि छलफल गरी राय सुभाव दिने ।
(ङ) जिल्ला राजनीतिमा अएका महत्वपूर्ण घटनाका विषयमा छलफल गर्न आवश्यक ठानी जिल्ला प्रतिनिधि परिषद्का २५ प्रतिशत सदस्यले कार्यसुची सहित बैठकको माग गरेमा पार्टी अध्यक्षसंग परामर्श गरी सचिवले ३ महिनाभित्र जिल्ला प्रतिनिधि परिषद्को बैठक बोलाउनु पर्नेछ।
(२) जिल्ला सभा/परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिमहुनेछ।

७१. मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(

- (क) आफुमध्येबाट सचिवालय, स्थायी समिति, प्रतिनिधि परिषद्, निर्वाचन आयोग, अनुशासन आयोग, सल्लाकार परिषद्, लेखा परिक्षण आयोगको, निर्वाचन गर्नेछ । ख) तोकिए बमोजिमका जिल्ला विभागर आवश्यक संयन्त्र एवं कार्यदल गठन गर्ने । (ग) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ तहमा गठिन विभाग, संयन्त्र र कार्यदलका अधिकार तथा कर्तव्य तोक्ने ।
- (घ) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ समितिका सदस्यहरु आवश्यकता अनुसार अन्य सदस्यहरुको कार्य विभाजन, क्षेत्र विभाजन र स्थानान्तरण गर्ने ।
- (ङ) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ अधिवेशन निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने तथा आवश्यक विशेषमा पार्टीको दृष्टिकोण तथा नीति तय गर्ने ।
- (च) पार्टीको मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ अधिवेशन तथा मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ समितिबाट पारित दस्तावेजहरु प्रदेश मुख्य लगायत आवश्यक सामाग्री सम्पादन तथा प्रकाशन गर्ने ।
- (छ) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ तथा स्थायी निर्णय अनुरूप अन्तरपार्टी निर्देशन जारी गर्ने ।
- (ज) मातहतको लेवी शुल्क तोक्ने ।
- (झ) वैचारिक सैद्धान्तिक र नीतिगत विषयमा बहस गर्नुपर्ने आवश्यकता महसुल भएमा छुट्टै बैठक वा मञ्च आयोजना गर्ने ।
- (ञ) पार्टीका स्थानीय तथा जनवार्गीय र पेशागत संगठनहरुमा रहेका पार्टी सदस्यहरुलाई आवश्यक निर्देशन दिने र तिनका कार्यहरुको सुपरिवेक्षण तथा मुल्याङ्कन गर्ने ।
- (ट) मातहतका अनुशासनको कारबाहीमा परेका व्यक्ति तथा उजुरी माथि निर्णय गर्ने ।
- (ठ) अनुशासन उल्लङ्घन गर्ने मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ समिति विभिन्न विभागहरुका सदस्यहरुमाथि अनुशासनको कारबाही गर्ने ।
- (ड) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ समिति तथा विभिन्न विभाग र संयन्त्रहरुका सदस्यहरुले दिएको राजिनामा स्वीकृत गर्ने
- (ढ) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ प्रतिनीधि परिषद्को बैठक आयोजना गर्ने, बैठक निर्णय निर्देशन तथा सुभावहरुलाई कार्यान्वयन गर्ने ।
- (ण) पार्टीको मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ अधिवेशन आयोजना गर्ने ।
- (त) सरकार संसद तथा स्थानीय निकाय सञ्चालन सम्बन्धि नीति निर्माण एंव नेतृत्व प्रदान गर्ने ।
- (थ) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ समितिका पदाधिकारी र सदस्यहरुको वरियता क्रम निर्धारण गर्ने ।

(

(२) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी
अन्य व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ।

७२. मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ परिषदको काम, कर्तव्य र अधिकारः(१) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ परिषदको, विभागको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ समितिका तर्फबाट प्रस्तुत प्रतिवेदनमाथि छलफल गरि पारीत गर्ने ।
 - (ख) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ समिति र मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ आयोगका समग्र कामको समिक्षा र मुल्याङ्कन गर्ने तथा आवश्यक सुझाव र निर्देशन दिने ।
 - (ग) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ समिति तथा मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ आयोगका सदस्य कसैले आफ्नो जिम्मेवारी पुरा नगरेको, अनुशासनहिन काम गरेको, आर्थिक अनियमित्ता गरेको वा अनैतिक आचारण गरेको स्पष्ट तथ्य प्राप्त भएमा परिषद्को २ तिहाई बहुमतबाट किटानी आरोपका साथ प्रदेश समिति वा आयोगका कुल सदस्य संख्याको बढीमा एक तिहाई सदस्यको फेरबदल गर्ने सक्ने । (घ) विभिन्न विभागहरुको प्रतिवेदन माथि छलफल गरी राय सुझाव दिने ।
 - (ङ) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ राजनीतिमा अएका महत्वपूर्ण घटनाका विषयमा छलफल गर्न आवश्यक ठानी मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ प्रतिनिधी परिषद्का २५ प्रतिशत सदस्यले कार्यसुची सहित बैठकको माग गरेमा पार्टी अध्यक्षसंग परामर्श गरी सचिवले ३ महिनाभित्र मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ प्रतिनिधी परिषद्को बैठक बोलाउनु पर्नेछ ।
- (२) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, गाउँ परिषदको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

७३. संसदीय दलको काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) संसदीय दलको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमहुनेछः-

- (क) सरकारको निति निर्माणमा प्रत्यावजन गर्ने ।
 - (ख) पार्टीको निर्णयलाई संसदमा पेस गर्ने ।
 - (ग) संसदिय दलले पाएको जिम्मेवारी कार्यन्वयन गर्ने ।
- (२) संसदीय दलको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

७४. केन्द्रीय समितिको पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार (१) अध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) पार्टीको प्रमूख नेताको रूपमा रहि काम गर्नु ।

- (ख) राष्ट्रिय महाधिवेशन राष्ट्रिय प्रतिनिधि परिसद केन्द्रिय समिति र स्थायी समितिका निति निर्णयहरुको कार्यन्वयन गर्ने पार्टीलाई नेतृत्व प्रदान गर्ने पार्टी विधानको कार्यन्वयन गर्ने गराउने ।
- (ग) केन्द्रिय समितिस्थायी समिति र राष्ट्रिय प्रतिनिधि परिषदका बैठकको अध्यक्षता गर्ने ।
- (घ) केन्द्रिय समितिको बैठकमा राजनैतिक प्रतिबेदन प्रस्तुत गर्ने ।
- (ङ) केन्द्रिय समितिको तर्फबाट राष्ट्रिय प्रतिनिधि परिषद र राष्ट्रिय महाधिवेशनमा राजनैतिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने ।
- (च) आफु निहित अधिकार उपाध्यक्षहरुमा प्रत्यायोजन गर्ने ।
- (छ) केन्द्रीय समिति र स्थायी समितिले तोकेका अन्य कार्यहरु गर्ने ।
- (२) केन्द्रीय समिति उपाध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।
- (क) अध्यक्षको अनुपस्थितीमा अध्यक्षले गर्नुपर्ने सम्पूर्ण कार्य गर्ने ।
- (ख) अध्यक्षले प्रत्यायोजित गरेका कामहरु गर्ने ।
- (ग) अध्यक्षको काममा आवश्यक सहयोग गर्ने ।
- (घ) केन्द्रीय समिति र स्थायी समितिले तोकेका अन्य कार्यहरु गर्ने ।
- (३) केन्द्रीय समितिको महासचिवका काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुने छ ।
- (क) राष्ट्रिय महाधिवेशनबाट पारिट निति निर्णयहरुको कार्यन्वयनका लागी कार्ययोजना तयार गरी कर्ने द्वाय समिति र स्थायी समितिमा पर्न ततु गर्ने ।
- (ख) केन्द्रीय सचिवालय सञ्चालन गर्ने ।
- (ग) अध्यक्षको परामर्शमा केन्द्रीय समिति स्थायी समिति र राष्ट्रिय प्रतिनिधि परिषदको बैठक बोलाउने र बैठकको कार्य सुची तयार नर्ने ।
- (घ) केन्द्रीय समिति स्थायी समितिको बैठकमा संगठनात्मक प्रतिबेदन पेश गर्ने । (ङ) केन्द्रीय समिति स्थायी समिति र राष्ट्रिय प्रतिनिधि परिषदका बैठकहरु सञ्चालन गर्ने ।
- (च) आफु निहित अधिकार उपमहासचिवहरुमा प्रत्यायोजन गर्ने ।

७५. केन्द्रीय परिषदको पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार (१) केन्द्रीय परिषदको अध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) केन्द्रीय समितिका तर्फबाट प्रस्तुत प्रतिबेदन माथी छलफल गरी पारित गर्ने । (ख) केन्द्रीय समिति र विभिन्न केन्द्रीय आयोगहरुका समग्र कामको समिक्षा र मूल्याङ्कन गर्ने तथा आवश्यक सुझावहरु दिने ।
- (ग) केन्द्रीय समिति तथा विभिन्न आयोगका सदस्य कसैले आफ्नो जिम्मेवारी पुरा नगरेको अनुसासन हिन काम गरेको आर्थिक अनियमित्ता गरेको वा अनैतिक आचरण गरेको स्पष्ट तथ्य प्राप्त भएमा परिषतको २ तिहाइ बहुमतबाट कितानी आरोपका साथ केन्द्रीय

समिति वा आयोगका कुल सदस्यसंख्याको बढिमा एक तिहाइ सदस्यको फेर बदल गर्न सक्ने ।

(घ) केन्द्रीय अनुशासन आयोग लेखा परिक्षण आयोग निर्वाचन आयोगका प्रतिवेदन माथी छलफल गरी राय सुभाव दिने ।

(ङ) पार्टीको संगठनात्मक ढाँचालाई समायोजन गर्न पार्टी बिधानको संशोधन गर्न सहयोग गर्ने ।

(च) राष्ट्रिय राजनितिमा आएका महत्वपूर्ण घतनाका विषयमा छलफल गर्न आवश्यक परे राष्ट्रिय प्रतिनिधी परिषदका २५ प्रतिशत सदस्यले कार्य सुची सहित बैठकको माग गरेमा पार्टी अध्यक्ष सँग परामर्श गरी ३ महिना भित्र राष्ट्रिय प्रतितिधी परिषदको बैठक बोलाउनु पर्ने छ ।

(२) केन्द्रीय परिषद सदस्यहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) आफु निहित समितिले गरेको निर्णय पालना गर्ने । (ख) आफु निहित समितिले दिएको जिम्मेवारी पुरा गर्ने (ग) पार्टीको विचार सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गर्ने ।

(३) केन्द्रीय परिषदका पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्य व्यवस्थातोकिए बमोजिम हुनेछा

७६, केन्द्रीय तहमा रहने विभागीय समितिका पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकारः(१) केन्द्रीयतहमा रहने विभागका पदाधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार यस दफामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछा।

(२) केन्द्रीय अनुशासन आयोग को काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) अध्यक्ष्यको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(१) पार्टीका तोकिए बमोजिमका समितिका सदस्यहरु जनप्रतिनिधी मुलक संस्था एवम् लाभको पदमा रहेर काम गर्ने अवकास पाँउदाको अवस्थामा सम्पती विवरण लिने आवश्यकता अनुसार छानविन गर्ने र आवधिक रूपमा सर्वजानिक गर्ने । (२) देहाय बमोजीमको अवस्थामा कुनै पनि पदाधिकारी सदस्य तथा स्थानिय समितिहरु माथी अनुशासनको कारबाही गर्ने ।

(३) पार्टीको बैधानीक व्यवस्था र कार्यक्रमको निष्पक्ष सार्वजानिक क्रियाकलाप गरेको प्रमाणित गर्ने ।

(४) पार्टी भित्र गुठ बन्धी तथा षड्यन्त्र गरेको प्रमाणीकरण गर्ने ।

(५) उल्लेखित बिधान विपरीत कार्य गरेमा बिधान बमोजिम कार्य समिति बैठकबाटको निर्णय ले पार्टी सदस्यबाट निलम्बन पदिय जिम्मेवारीबाट पदमुत्त तथा घताउको साथै साधारण सदस्यबाट समेत निस्कासन गर्न सक्नेछ ।

अनुशासन आयोग 'को काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः- (१) सम्बन्धित समितिको निर्णयलाई पालना गर्ने ।

(२) पार्टीको निति नियम प्रति इमानदारी र बफादार भएर काम गर्नु पर्ने ।

(३) निष्पक्ष र स्वच्छ तरिकाले न्याय निसा गर्ने ।

(४) केन्द्रीय तहका विभागीय समितिका पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकारसम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

७७. केन्द्रीय तहमा रहने अन्य समितिका पदाधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) केन्द्रीय तहमारहने अन्य समितिका पदाधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार यस दफामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ।

(२) केन्द्रीयसमितिका अन्य पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकारदेहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः- १

आफु निहित समितिको अध्यक्षता गर्ने ।

२ पार्टीले दिएको नितिलाई वा जिम्मेवारीलाई आफु निहित समितिमा पालना गर्न लगाउने ।

३ आफुनिहित समितिको सबै काम कर्तव्य र अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने ।

(ख) केन्द्रीय समितिका अन्य पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

१ आफुनिहित समितिले गरेको निर्णयलाई कार्यान्वयन गर्ने ।

२ पार्टीको निति नियमलाई पालना गर्ने ।

(३) केन्द्रीय निर्वाचन आयोगका पदाधिकारीहरुको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) अध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः- १

आफु निहित समितिको अध्यक्षता गर्ने ।

२ पार्टीले दिएको नितिलाई वा जिम्मेवारीलाई आफु निहित समितिमा पालना गर्न लगाउने ।

३ आफुनिहित समितिको सबै काम कर्तव्य र अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने ।

४ निर्वाचन सम्बन्धी धारा ३५ र धारा ३६ मा रही काम गर्ने गराउने ।

(ख) केन्द्रीय निर्वाचन आयोगका सदस्यहरुको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

१ आफुनिहित समितिले गरेको निर्णयलाई कार्यान्वयन गर्ने ।

२ पार्टीको निति नियमलाई पालना गर्ने ।

(४) केन्द्रीय तहका विभिन्न समितिका पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकारसम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

(७८) प्रदेश समितिका पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) अध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकारदेहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) पार्टीको नेताको रूपमा रहि काम गर्नु ।

(ख) प्रदेश अधिवेशन प्रदेश प्रतिनिधी परिसद प्रदेश समिति र स्थायी समितिका निति निर्णयहरुको कार्यन्वयन गर्ने पार्टीलाई नेतृत्व प्रदान गर्ने पार्टी विधानको कार्यन्वयन गर्ने गराउने ।

(ग) प्रदेश समिति स्थायी समिति र प्रदेश प्रतिनिधी परिषदका बैठकको अध्यक्षता गर्ने ।

(घ) प्रदेश समितिको बैठकमा राजनैतिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने ।

(ङ) प्रदेश समितिको तर्फबाट प्रदेश प्रतिनिधी परिषद र प्रदेश अधिवेशनमा राजनैतिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने ।

(च) आफु निहित अधिकार उपाध्यक्षहरुमा प्रत्यायोजन गर्ने ।

(छ) प्रदेश समिति र स्थायी समितिले तोकेका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

(२) प्रदेश समिति सदस्यहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ।

(क) आफु निहित समितिको निर्णयहरुलाई पालना गर्ने ।

(ख) पार्टीले दिएको जिम्मेवारीलाई पालना गर्ने ।

(ग) पार्टीको बिचार सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गरी जनताको आवश्यकतालाई पुरा गर्न सधैं तत्पर रहने ।

(३) प्रदेश समितिका पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्यव्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

७९: प्रदेश परिषदका पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) प्रदेश परिषद् अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय अनुसार हुनेछः-

(क) प्रदेश समितिका तर्फबाट प्रस्तुत प्रतिवेदन माथी छलफल गरी पारित गर्ने । (ख)

प्रदेश समिति र विभिन्न प्रदेश आयोगहरुका समग्र कामको समिक्षा र मूल्याङ्कन गर्ने तथा आवश्यक सुझावहरु दिने ।

(ग) प्रदेश समिति तथा विभिन्न आयोगका सदस्य कसैले आफ्नो जिम्मेवारी पुरा नगरेको अनुसासन हिन काम गरेको आर्थिक अनियमित्ता गरेको वा अनैतिक आचरण गरेको स्पष्ट तथ्य प्राप्त भएमा परिषतको २ तिहाइ बहुमतबाट कितानी आरोपका साथ प्रदेश समिति वा आयोगका कुल सदस्य संख्याको बढिमा एक तिहाइ सदस्यको फेर बदल गर्न सक्ने ।

(घ) प्रदेश अनुसासन आयोग लेखा परिक्षण आयोग निर्वाचन आयोगका प्रतिवेदन माथी छलफल गरी राय सुभाव दिने ।

(ङ) प्रदेश राजनितिमा आएका महत्वपूर्ण घतनाका बिषयमा छलफल गर्न आवश्यक पर प्रदेश प्रतिनिधी परिषदका २५ प्रतिशत सदस्यले कार्य सुची सहित बैठकको माग गरेमा पार्टी अध्यक्ष सँग परामर्श गरी ३ महिना भित्र प्रदेश प्रतिनिधी परिषदको बैठक बोलाउनु पर्ने छ ।

२ प्रदेशपरिषदको सदस्यहरुको काम, कर्तव्य र अधिकारदेहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) आफु निहित समितिले गरेको निर्णय पालना गर्ने । (ख) आफु निहित समितिले दिएको जिम्मेवारी पुरा गर्ने (ग) पार्टीको विचार सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गर्ने ।

(३) प्रदेश परिषदका पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्य व्यवस्थातोकिए बमोजिम हुनेछा।

८०. जिल्ला समितिका पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय अनुसार हुनेछः-

(क) पार्टीको नेताको रूपमा रहि काम गर्नु ।

(ख) जिल्ला अधिवेशन जिल्ला प्रतिनिधी परिषद जिल्ला समिति र स्थायी समितिका निति निर्णयहरुको कार्यन्वयन गर्ने पार्टीलाई नेतृत्व प्रदान गर्ने पार्टी विधानको कार्यन्वयन गर्ने गराउने ।

(ग) जिल्ला समिति स्थायी समिति र जिल्ला प्रतिनिधी परिषदका बैठकको अध्यक्षता गर्ने ।

(घ) जिल्ला समितिको बैठकमा राजनैतिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने ।

(ङ) जिल्ला समितिको तर्फबाट जिल्ला प्रतिनिधी परिषद र जिल्ला अधिवेशनमा राजनैतिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने ।

(च) आफु निहित अधिकार उपाध्यक्षहरुमा प्रत्यायोजन गर्ने ।

(छ) जिल्ला समिति र स्थायी समितिले तोकेका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

(२) जिल्ला समिति सदस्यहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) आफु निहित समितिको निर्णयहरुलाई पालना गर्ने ।

(ख) पार्टीले दिएको जिम्मेवारीलाई पालना गर्ने ।

(ग) पार्टीको विचार सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गरी जनताको आवश्यकतालाई पुरा गर्न सधैं तत्पर रहने ।

(३) जिल्ला समितिका पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्यव्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछा।

८१. जिल्ला परिषदका पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) जिल्ला परिषदको अध्यक्षकोकाम, कर्तव्य र अधिकार देहाय अनुसार हुनेछः-

- (क) जिल्ला समितिका तर्फबाट प्रस्तुत प्रतिवेदन माथी छलफल गरी पारित गर्ने । (ख) जिल्ला समिति र विभिन्न जिल्ला आयोगहरुका समग्र कामको समिक्षा र मूल्याङ्कन गर्ने तथा आवश्यक सुझावहरु दिने ।
- (ग) जिल्ला समिति तथा विभिन्न आयोगका सदस्य कसैले आफ्नो जिम्मेवारी पुरा नगरेको अनुसासन हिन काम गरेको आर्थिक अनियमित्ता गरेको वा अनैतिक आचरण गरेको स्पष्ट तथ्य प्राप्त भएमा परिषदको २ तिहाइ बहुमतबाट कितानी आरोपका साथ जिल्ला समिति वा आयोगका कुल सदस्य संख्याको बढिमा एक तिहाइ सदस्यको फेर बदल गर्न सक्ने ।
- (घ) जिल्ला अनुसासन आयोग लेखा परिक्षण आयोग निर्वाचन आयोगका प्रतिवेदन माथी छलफल गरी राय सुझाव दिने ।
- (ङ) जिल्ला राजनितिमा आएका महत्वपूर्ण घटनाका विषयमा छलफल गर्न आवश्यक परे जिल्ला प्रतिनिधी परिषदका २५ प्रतिशत सदस्यले कार्य सुची सहित बैठकको माग गरेमा पार्टी अध्यक्ष सँग परामर्श गरी ३ महिना भित्र जिल्ला प्रतिनिधी परिषदको बैठक बोलाउनु पर्ने छ ।
- (२) जिल्ला परिषद सदस्यहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ।
- (क) आफु निहित समितिले गरेको निर्णय पालना गर्ने । (ख) आफु निहित समितिले दिएको जिम्मेवारी पुरा गर्ने (ग) पार्टीको विचार सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गर्ने ।
- (३) जिल्ला परिषदका पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्य व्यवस्थातोकिए बमोजिम हुनेछ।

८२. मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समितिका पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय अनुसार हुनेछः- (क) पार्टीको नेताको रूपमा रहि काम गर्नु ।

- (ख) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ अधिवेशन मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ प्रतिनिधी परिषद मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समिति र स्थायी समितिका निति निर्णयहरुको कार्यन्वयन गर्ने पार्टीलाई नेतृत्व प्रदान गर्ने पार्टी विधानको कार्यन्वयन गर्ने गराउने ।
- (ग) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समिति स्थायी समिति र मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ प्रतिनिधी परिषदको बैठकको अध्यक्षता गर्ने ।
- (घ) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समितिको बैठकमा राजनैतिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने ।

- (ङ) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समितिको तर्फबाट मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ प्रतिनिधी परिषद र मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ अधिवेशनमा राजनैतिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने ।
- (च) आफु निहित अधिकार उपाध्यक्षहरूमा प्रत्यायोजन गर्ने ।
- (छ) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समिति र स्थायी समितिले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने ।
- (२) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समितिहरूको काम, कर्तव्य र अधिकारदेहाय बमोजिम हुनेछः-
- (क) आफु निहित समितिको निर्णयहरूलाई पालना गर्ने ।
- (ख) पार्टीले दिएको जिम्मेवारीलाई पालना गर्ने ।
- (ग) पार्टीको विचार सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गरी जनताको आवश्यकतालाई पुरा गर्न सधैं तत्पर रहने ।
- (३) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समितिका पदाधिकारीहरूको क्वाम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्यव्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

८३. मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ परिषदका पदाधिकारीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकारः १) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ परिषदको अध्यक्षको कास, कर्तव्य र अधिकार देहाय अनुसार हुनेछः ।

- (क) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समितिका तर्फबाट प्रस्तुत प्रतिवेदन माथी छलफल गरी पारित गर्ने ।
- (ख) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समिति र विभिन्न मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ आयोगहरूका समग्र कामको समिक्षा र मूल्याङ्कन गर्ने तथा आवश्यक सुझावहरू दिने ।
- (ग) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समिति तथा विभिन्न आयोगका सदस्य कसैले आफ्नो जिम्मेवारी पुरा नगरेको अनुसासन हिन काम गरेको आर्थिक अनियमित्ता गरेको वा अनैतिक आचरण गरेको स्पष्ट तथ्य प्राप्त भएमा परिषतको २ तिहाइ बहुमतबाट किटानी आरोपका साथ मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समिति वा आयोगका कुल सदस्य संख्याको बढिमा एक तिहाइ सदस्यको फेर बदल गर्न सक्ने ।
- (घ) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ अनुसासन आयोग लेखा परिक्षण आयोग निर्वाचन आयोगका प्रतिवेदन माथी छलफल गरी राय सुझाव दिने ।
- (ङ) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ राजनितिमा आएका महत्वपूर्ण घतनाका विषयमा छलफल गर्न आवश्यक परे मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ प्रतिनिधी परिषदका २५ प्रतिशत सदस्यले कार्य सुची सहित बैठकको माग गरेमा पार्टी अध्यक्ष सँग परामर्श गरी

३ महिना भित्र मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ प्रतितिधी परिषदको बैठक बोलाउनु पर्ने छ ।

(२) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ परिषद सदस्यहरूको काम, कर्तव्य रअधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) आफु निहित समितिको निर्णयहरूलाई पालना गर्ने ।

(ख) पार्टीले दिएको जिम्मेवारीलाई पालना गर्ने ।

(ग) पार्टीको विचार सिद्धान्त र दर्शनलाई आत्मसात गरी जनताको आवश्यकतालाई पुरा गर्न सधैं तत्पर रहने ।

(३) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ परिषदका पदाधिकारीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्यव्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-११ “बैठक र

निर्णय सम्बन्धी व्यवस्था

८४, केन्द्रीय परिषदको बैठक: (१) सामान्यतया केन्द्रीय परिषदको बैठक २ वर्षमा बस्नेछ । एकबैठक र अर्को बैठकको फरक २ वर्ष भन्दा बढी हुनेछैन ।

(२) केन्द्रीय परिषदको बैठक सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

८५. केन्द्रीय समितिको बैठक: (१) सामान्यतया केन्द्रीय समितिको बैठक ६ महिना बस्नेछ । एकबैठक र अर्को बैठकको फरक आपतकालीन अवस्था परेमा १ वर्ष भन्दा बढी हुनेछैन ।

(२) केन्द्रीय समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

८६. प्रदेशपरिषदको बैठक: (१) सामान्यतया प्रदेश परिषदको बैठक १ वर्षमा बस्नेछ । एकबैठक र अर्को बैठकको फरक आपतकालीन अवस्था परेमा १८ महिना भन्दा बढी हुनेछैन ।

(२) प्रदेश परिषदको बैठक सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

८७. प्रदेश समितिको बैठक: (१) सामान्यतया प्रदेश समितिको बैठक ४ महिनामा बस्नेछ । एकबैठक र अर्को बैठकको फरक आपतकालीन अवस्था परेमा ९ महिना भन्दा बढी हुनेछैन ।

(२) प्रदेश समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

८८. जिल्ला परिषदको बैठक: (१) सामान्यतया जिल्ला परिषदको बैठक १ वर्षमा बस्नेछ । एकबैठक र अर्को बैठकको फरक आपतकालीन अवस्था परेमा १८ महिना भन्दा बढी हुनेछैन ।

(२) जिल्ला परिषदको बैठक सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

८९, जिल्ला समितिको बैठक: (१) सामान्यतया जिल्ला समिति बैठक ३ महिनामा बस्नेछ ।

एकबैठक र अर्को बैठकको फरक आपतकालीन अवस्था परेमा ६ महिना भन्दा बढी हुनेछैन ।

(२) जिल्ला समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

९०. मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ परिषदको बैठक: (१) सामान्यतया

मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ परिषदको बैठक ६ महिनामा बस्नेछ। एक बैठक र अर्को बैठकको फरक आपतकालीन अवस्था परेमा १ वर्ष भन्दा बढी हुनेछैन।

(२) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ परिषदको बैठक सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

९१. मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समितिको बैठक: (१) सामान्यतया

मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समिति बैठक ३ महिना बस्नेछ। एकबैठक र अर्को बैठकको फरक आपतकालीन अवस्था परेमा ६ महिना भन्दा बढी हुनेछैन।

(२) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

९२. संसदीय दलको बैठक: (१) सामान्यतया संसदीय दलको बैठक १ महिनामा बस्नेछ। एक बैठक र अर्को बैठकको फरक आपतकालीन अवस्था परेमा १ वर्षभन्दा बढी हुनेछैन।

(२) संसदीय दलको बैठक सम्बन्धी अन्य व्यवस्था सम्बन्धित संसदीय दलको विधान तथा यसविधान बमोजिम बनेको नियमावलीमा तोकिए बमोजिम हुनेछ।

परिच्छेद-१२

अनुशासन सम्बन्धी कारबाही र पुनरावेदन

९३. आचार सुहिताः (१) पार्टीले सबै तहका पदाधिकारी तथा अन्य सदस्यले पालना गर्नु पर्ने आचार संहिताबनाई लागु गर्नेछ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको आचार संहिता सम्बन्धित तहको महाधिवेशन वा अधिवेशनबाटपारित गरी लागु गरिनेछ।

(३) उपधारा (२) बमोजिम लागु भएको आचार संहिताको पालना गर्नु सबै तहका प्रत्येकपदाधिकारी तथा अन्य सबै सदस्यको कर्तव्य हुनेछ। (४) आचार संहिता सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

९४. पदाधिकारी तथा सदस्यले पालना गर्नु पर्ने अनुशासनको नियमः (१) पार्टीले सबै तहका पदाधिकारी एवम् सदस्यहरूले पालन गर्नु पर्ने अनुशासन सम्बन्धी नियमको व्यवस्था गर्न सक्नेछ।

(२) उपधारा (१) बमोजिम पालन गर्नु पर्न अनुशासनका नियम सम्बन्धी विषय पाटी 'को केन्द्रीय' समितिको बैठकबाट स्वीकृत गरी लागु गरिनेछ।

(३) उपधारा (२) बमोजिम स्वीकृत भई लागु भएको अनुशासनको नियमको पालना गर्नु प्रत्येकपदाधिकारी तथा पार्टीका सदस्यको कर्तव्य हुनेछ । (४) पार्टीको अनुशासन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

९५. आचारसंहिता तथा अनुशासनको नियमको उल्लंघन गरेको मानिने: (१) पदाधिकारी, सदस्य तथा निकायलेदेहाय बमोजिमको कार्य गरे गराएमा धारा ९३ वा ९४ बमोजिम जारी आचारसंहिता वा अनुशासनकोनियम उल्लंघन गरेको मानिनेछः-

(क) पार्टीको आदर्श, सिद्धान्त, विधान, नियमावली एवम् नीति तथा कार्यक्रम विपरीत कार्यगरे गराएमा,

(ख) नेपालको संविधान र प्रचलित कानून बमोजिम जननिर्वाचित प्रतिनिधिले चलाउनेनिकायको निर्वाचनमा पार्टीको निर्णय विपरीत उम्मेदवार बनेमा, पार्टीकोउम्मेदवारविरुद्ध प्रचार गरेमा वा पार्टीको उम्मेदवारका विरुद्धमा उठने अन्य कुनैउम्मेदवारको प्रस्तावक वा समर्थक बनेमा वा त्यस्तो उम्मेदवारको पक्षमा कुनै कामगरेमा,

(

ग) नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसुर गरेको वा भ्रष्ट क्रियाकलाप गरेको वा अवाञ्छिततत्वसँग साँठगाँठ गरी राष्ट्रको हित विपरीत काम गरेको, (घ) पदीय आचरण वा पार्टी हित विपरीत आर्थिक अनुशासनहीनता या पार्टी सम्पत्तिकोहिनामिनामा संलग्न भएको,

(ङ) छुवाछुत वा जातीय भेदभाव वा लैङ्गिक हिंसाजन्य क्रियाकलाप गरेको,

(२) आचारसंहिता वा अनुशासनका नियम उल्लंघन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिमहुनेछ।

९६. अनुशासन सम्बन्धी कारबाही: (१) पार्टीको सबै तहका समितिमा निर्वाचनभएको तीस दिन भित्र समितिको बैठकले निर्णय गरी एक जना संयोजक र कम्तीमा एक तिहाईमहिला सदस्य रहने गरी एक अनुशासन समिति गठन गर्नु पर्नेछ।

(२) कुनै पनि पदाधिकारी तथा सदस्यले धारा ९३ वा ९४ बमोजिम जारी भएको आचारसंहिता तथा अनुशासनको नियम उल्लंघन गरेमा सम्बन्धित तहको अनुशासन समितिले आचार संहिताउल्लंघन भएको हो होइन छानवीन गरी कारबाहीको लागि सम्बन्धित तहको समितिमा सिफारिस गर्नुपर्नेछ।

(३) उपधारा (२) बमोजिम कारबाहिको लागि सिफारिस गर्नु पूर्व सम्बन्धित पदाधिकारी वासदस्यलाई सफाई पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछ।

(४) उपधारा (२) बमोजिम कारबाहीको लागि सिफारिस भई आएकोमा सम्बन्धित तहकोसमितिले कारबाहीको निर्णय गर्नेछ।

(५) उपधारा (४) बमोजिम - सम्बन्धित समितिले कारबाहीको निर्णय गर्दा पुनरावेदन गर्नकोलागि पन्थ दिनको हद म्याद दिनु पर्नेछ।

(६) अनुशासनात्मक कारबाही तथा कारबाही गर्दा अपनाउनु पर्ने कार्यविधि सम्बन्धी अन्यव्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

९७. कारबाही: (१) देहाय अनुसारको आचारसंहिता तथा अनुशासनको नियम उल्लंघन गरेमा चेतावनीदिईनेछ:-

(२) देहाय अनुसारको आचारसंहिता तथा अनुशासनको नियम उल्लंघन गरेमा बढीमा एक वर्षसम्म निलम्बन गर्न सकिनेछ।

(३) देहाय अनुसारको आचारसंहिता तथा अनुशासनको नियम उल्लंघन गरेमा पार्टीकोपदाधिकारीबाट हटाउन सकिनेछ।

(४) देहाय अनुसारको आचारसंहिता तथा अनुशासनको नियम उल्लंघन गरेमा आगामीमहाधिवेशन वा अधिवेशनमा पार्टीको कुनै पनि तहमा र पदमा उम्मेदवार बन्नबाट बञ्चित गर्न सकिनेछ।

(५) देहाय अनुसारको आचारसंहिता तथा अनुशासनको नियम उल्लंघन गरेमा बढीमा पाँच वर्षसम्म निलम्बन गर्न सकिनेछ।

(

६) देहाय अनुसारको आचारसंहिता तथा अनुशासनको नियम उल्लंघन गरेमा पार्टीको साधारणसदस्य समेत नरहने गरी हटाउन सकिनेछः।

९८. पुनरावेदन समिति: (१) पार्टीको सम्बन्धित तहको महाधिवेशन वा अधिवेशनबाट देहाय^९ अनुसार प्रत्येकतहमा एक पुनरावेदन समितिको निर्वाचन हुनेछः

(क) केन्द्रीय तहमा महाधिवेशनबाट एक जना संयोजक र कम्तीमा एक तिहाई महिलासदस्य रहने गरी बढीमा १५ जना सदस्य पुनरावेदन समिति, हुनेछ । (ख)

प्रदेश तहमा प्रदेश अधिवेशनबाट एक जना संयोजक र कम्तीमा एक तिहाई महिलासदस्य रहने गरी बढीमा ११ जना सदस्य पुनरावेदन समिति हुनेछ । (ग)

जिल्ला तहमा जिल्ला अधिवेशनबाट एक जना संयोजक र कम्तीमा एक तिहाईमहिला सदस्य रहने गरी बढीमा ७ जना सदस्य पुनरावेदन समिति हुनेछ ।

(घ) मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ अधिवेशनबाट एक जना संयोजक र कम्तीमा एकतिहाई महिला सदस्य रहने गरी बढीमा ५ जना सदस्य पुनरावेदनसमिति हुनेछ । (२) पुनरावेदन समितिको पदाधिकारीमा निर्वाचित हुनका लागि सम्बन्धित तहको समितिकोपदाधिकारी हुन आवश्यक योग्यता सहरको योग्यता हुनु पर्नेछ ।

(३) पुनरावेदन समितिका पदाधिकारीको निर्वाचन सम्बन्धित तहको निर्वाचन समितिले सम्बन्धिततहको समितिका पदाधिकारीको निर्वाचनका लागि तय गरेको प्रक्रिया अवलम्बन गरीगराउनेछ ।

(४) पुनरावेदन समिति पार्टीको एक स्थायी संरचनाको रूपमा रहनेछ र यसको पदावधिसम्बन्धित तहको समिति सरह हुनेछ ।

(५) पुनरावेदन समिति सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

९९. पुनरावेदन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) पुनरावेदन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछः-

(क) कुनै पदाधिकारी तथा सदस्य माथि भएको कारवाहीको पुनरावेदन सुन्ने, (ख) पुनरावेदनको सुनुवाई गर्दा प्रचलित कानुन तथा तोकिए बमोजिमको प्रक्रिया पूरागरी सुनुवाई गर्ने,

(ग) सुनुवाईका क्रममा कुनै समितिको निर्णय, पदाधिकारी तथा सदस्यसँग बुझ्नु पर्नेभएमा सो बुझ्ने,

(२) पुनरावेशन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिमहुनेछा।

१००. पुनरावेदनको प्रक्रिया: (१) पार्टीको सम्बन्धित वडा तहको समितिले गरेको कारबाही उपरमा.न.पा,उ.मा.न.पा, नगर गाउँ समिति तहको पुनरावेदन समिति र गाउँ नगर उ.मा.न.पा, मा.न.पा जिल्ला, प्रदेश तथा केन्द्रीय तहकोसमितिले गरेको कारबाही उपर सोही समिति तहको पुनरावेदन समिति समक्ष पुनरावेदनदिन सकिनेछ ।

(

२) उपधारा (१) बमोजिम पुनरावेदन दिन चाहने व्यक्तिले सम्बन्धित समितिबाट भएको निर्णय थाहा पाएको मितिले पन्थ दिनभित्र पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

(३) उपधारा (२) बमोजिम पुनरावेदन पर्न आएकोमा सम्बन्धित तहको पुनरावेदन समितिलेतीस दिनभित्र बुझ्नु पर्ने सबै प्रमाण कागजात बुझी बढीमा चालीस दिनभित्र निर्णय दिनु पर्नेछ ।

(४) उपधारा (३) बमोजिम पुनरावेदन समितिले गरेको निर्णयमा चित्त नबुझेमा गाउँ नगर उ.मा.न.पा, मा.न.पा, तहको पुनरावेदन समितिको निर्णय उपर जिल्ला तहको पुनरावेदन समितिमा, जिल्ला तहको पुनरावेदन समितिको निर्णय उपर प्रदेश तहको पुनरावेदन समितिमा, प्रदेश तहको पुनरावेदन समितिको निर्णय उपरकेन्द्रीय तहको पुनरावेदन समितिमा र केन्द्रीय तहको पुनरावेदन समितिको निर्णय उपर केन्द्रीय समितिमा पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिन सकिनेछ ।

(५) उपधारा (४) बमोजिम पुनरावलोकनको लागि निवेदन परेमा सम्बन्धित तहको समितिले उपधारा (३) बमोजिमको प्रक्रिया र अवधिमा निर्णय दिनु पर्नेछ । (६)

उपधारा (५) बमोजिम भएको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

(७) पुनरावेदन प्रक्रिया सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-१३ विवाद समाधान समिति सम्बन्धी व्यवस्था

१०१. विवाद समाधान समिति: पार्टीको आन्तरिक विवाद समाधानका लागि देहाय बमोजिमका पदाधिकारी भएको विवाद समाधान समिति गठन गर्नु पर्नेछ ।

(क) पार्टीले तोकेको उपाध्यक्ष

(ख) पार्टीले तोकेको उपमहासचिव

(ग) पार्टीले तोकेको ३ जना सदस्य

१०२. विवाद समाधान समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: विवाद समाधान समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) पार्टीको विधानले दिएको आचारसंहितालाई पालना गरी विवाद सम्बन्ध गर्ने । (ख)

पार्टीको पर्न आएको विवाद समाधान हुन नसकेको खण्डमा पार्टी अध्यक्षसंग प्रार्मस गर्ने ।

१०३. विवाद समाधान प्रक्रिया:

स्वच्छ, निपक्ष र धाँधलीरहित हुनु पर्ने । परिच्छेद-१४

पार्टीको कोष सम्बन्धी व्यवस्था

१०४. कोष: (१) पार्टीको एक छुटै कोष हुनेछु, जसमा देहाय अनुसारको रकम जम्मा हुनेछ:

- क) सदस्यता शुल्कवापत प्राप्त रकम,

(ख) तोकिएको लेवी वा सदस्यता नवीकरण शुल्कवापत प्राप्त रकम,

(ग) पार्टीलाई प्राप्त हुने स्वेच्छिक आर्थिक सहयोगबाट प्राप्त हुने रकम,

(

- (घ) पार्टीले कुनै कार्यक्रम आयोजना गरी सङ्कलन गरेको रकम,
 - (ङ) प्रकाशन तथा चल अचल सम्पत्ति विक्रीबाट प्राप्त रकम,
 - (च) कोषमा रहेको रकम बापत बैंकबाट प्राप्त व्याज रकम,
 - (छ) सहयोगवापत प्राप्त हुने रकम,
 - (ज) पार्टीको विशेष कार्यक्रमबाट संकलन भएको रकम।
 - (झ) विधान बमोजिम दललाई प्राप्त हुने जुनसुकै रकम ।
- (२) उपधारा (१) बमोजिमको कोष प्रत्येक तहको समितिमा रहनेछ ।
- (३) उपधारा (१) बमोजिमको कोषमा रहेको रकम प्रत्येक तहका समितिले बैंकमा खाता खोलि जम्मा गर्नु पर्नेछ ।
- (४) पार्टीको प्रत्येक तहका समितिको नाममा हुने सबै खर्च सम्बन्धीत तहको पार्टीको कोषबाट व्यहोरिनेछ ।
- (५) पार्टीको कोषमा प्राप्त हुने रकम प्राप्त गर्दाका बखत अनुसुची द बमोजिमको ढाँचाको रसिद वा बरपाइ उपलब्ध गराइनेछ ।
- (६) कोष सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१०५. बैंक खाता सञ्चालन: (१) पार्टीको बैंक खाता सम्बन्धीत तहको समितिका अध्यक्ष महासचिववा सचिव र कोषाध्यक्ष मध्ये कोषाध्यक्ष अनिवार्य रहने गरी २ जनाको दस्तखतबाट खाता सञ्चालन गरिनेछ ।

(२) पार्टीको बैंक खाता सञ्चालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१०६. रकम खर्च सम्बन्धी व्यवस्था: (१) पार्टीको कोषमा रहेको रकम सम्बन्धी तहको महाधिवेशन वा अधिवेशनबाट स्वीकृत कार्यक्रम अनुरूप मात्र खर्च गरिनेछ । (२) उपधारा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि सम्बन्धीत तहको महाधिवेशन वा अधिवेशनले सम्बन्धी तह समितिले निर्णय गरी खर्च गर्न सक्ने गरी अधिकार प्रत्यायोजन गरेकोमा त्यस्तो समितिको निर्णय बमोजिम रकम खर्च गर्न सकिनेछ ।

(३) पार्टीको कोषबाट रकम खर्च गर्ने सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१०७. लेखा समिति: (१) पार्टीको प्रत्येक तहका समितिले सम्बन्धीत तहको लागि १ जना संयोजक र कमितिमा एक तिहाइ महिला सहित ७, ५, २ ३, सदस्य एक लेखा समितिको गठन गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको लेखा समिति सम्बन्धीत तह समितिको निर्वाचन भएको मितिले तीस दिनभित्र गठन गरी सक्नु पर्नेछ ।

- (३) उपधारा (२) बमोजिम लेखा समिति गठन भएको विषय सम्बन्धीत तह समितिले माथिल्लो समितिलाई र निर्वाचन आयोग सम्बन्धीत कार्यालयलाई पन्थ्र दिनभित्र लिखित जानकारी दिनु पर्नेछ ।
- (४) लेखा समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :- (क) सम्बन्धीत तहको लेखा समितिले सम्बन्धीत तह समितिको लेखा जाँच गर्ने । (ख) खण्ड (क) बमोजिम लेखा जाँच गर्दा कैफियत भएको पाएमा तत्काल सुधारका लागि निर्देशन दिने ।
- (ग) सम्बन्धीत तहको लेखा समितिले सम्बन्धीत तह समितिको आन्तरिक लेखा परीक्षणको व्यवस्था मिलाउने ।
- (घ) सम्बन्धीत तहको लेखा समितिले सम्बन्धीत तह समितिको अन्तिम लेखा परीक्षणको व्यवस्था मिलाउने ।
- (ङ) पार्टीको चल अचल सम्पत्तिको तथ्याङ्क तथा अभिलेख व्यवस्थापन गर्न लगाउने । (५) लेखा समितिको काम कर्तव्य र अधिकार तथा लेखा समिति सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१०८. कोष सञ्चालनका लागि जिम्मेवार पदाधिकारी: (१) पार्टीको प्रत्येक तहका समितिले आयोगको सम्बन्धित कार्यालयमा कोष सञ्चालनका लागि एक जना सम्पर्क व्यक्ति तोक्नु पर्नेछ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको सम्पर्क व्यक्ति सम्बन्धित तहको समितिको निर्वाचन भएको मितिले तीस दिनभित्र तोकी सक्नु पर्नेछ।

(३) उपधारा (२) बमोजिम तोकिएको सम्पर्क व्यक्तिको सम्बन्धमा सम्बन्धित तहको समितिले आफू भन्दा माथिल्लो समितिलाई र आयोगको सम्बन्धित कार्यालयलाई पन्थ्र दिनभित्र लिखित जानकारी दिनु पर्नेछ।

(४) सम्पर्क व्यक्तिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ: (क) आयोगको सम्बन्धित कार्यालयसँग सम्पर्क समन्वयमा रहने,।

(ख) आयोगबाट जारी भएका निर्देशन, आदेश वा कोष सम्बन्धी अन्य विषय आफ्नो समितिमा छलफल गर्ने गराउने,।

(ग) खण्ड (ख) बमोजिमको विषयको कार्यान्वयन गर्न गराउन प्रयत्नशील रहने,। (घ) खण्ड (ख) बमोजिमको विषयमा भएको प्रगति आयोगको सम्बन्धित कार्यालयमा जानकारी गराउने,।

(५) सम्पर्क व्यक्तिको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सम्पर्क व्यक्ति सम्बन्धी अन्य

व्यवस्था तोकिए
बमोजिम हुनेछ। १०९
लेखा व्यवस्थापन (१)
पार्टीको लेखा आयोगले
तोकेको ढाँचामा
दोहोरो लेखा प्रणाली
अनुरूप राखिनेछ।

(२) पार्टीको सम्बन्धित तहको समितिको लेखा राख्नका लागि पार्टीको समितिको निर्वाचन भएको मितिले तीस दिनभित्र सम्बन्धित तहको समितिले पदाधिकारी तोक्नु पर्नेछ।

(३) उपधारा (२) बमोजिम लेखा राख्न तोकिएको पदाधिकारीको विवरण सम्बन्धित तहको

समितिले पदाधिकारी तोकिएको मितिले पन्थ दिनभित्र माथिल्लो समिति र आयोगको सम्बन्धित कार्यालयमा लिखित जानकारी दिनु पर्नेछ।

(४) पार्टीको जग्गा, भवन, सवारी साधन, मेशिन औजार, फर्निचर फिक्वर लगायतका अन्य

सम्पत्तिको लेखांकन र अभिलेखन गरिनेछ।

(५) लेखा व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ। ११०

आन्तरीक लेखापरीक्षण: (१) सम्बन्धित तहको समितिको कोषको आय व्ययको आन्तरिकलेखापरीक्षण गर्नका लागि सम्बन्धित तहको लेखा समितिले विषय विज्ञलाई आन्तरिक लेखा परीक्षणको रूपमा नियुक्त गर्नेछ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको आन्तरीक लेखा परीक्षकले पार्टीको आन्तरीक लेखा परीक्षण गरीमासीक रूपमा लेखा समिति समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ।

(३) उपधारा (२) बमोजिम पेश हुन आएको आन्तरीक लेखा परीक्षण प्रतिवेदन लेखा समितिले सम्बन्धित तहको समितिमा पेश गर्नु पर्नेछ।

(४) लेखा परीक्षक नियुक्ति, सेवा, सुविधा तथा आन्तरीक लेखा परीक्षण सम्बन्धी अन्य व्यवस्थातोकिए बमोजिम हुनेछ।

१११ अन्तिम लेखा परीक्षण (१) पर्टीको सम्बन्धित तहका समितिले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको छ सहिनाभित्र आफ्नो आय र व्ययको लेखा परीक्षण इजाजत प्राप्त लेखा परीक्षकबाट गराउने छ।

(२) लेखा परीक्षण सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

स्पष्टीकरणस यस धाराको प्रयोजनको लागि आर्थिक वर्ष भन्नाले नेपाल सरकारले तोकेको आर्थिक वर्ष सम्झनु पर्छ।

११२ लेखा परीक्षण प्रतिवेदन सार्वजनिक: (१) सम्बन्धित तहको समितिले धारा १११ बमोजिमको अवधिभित्र लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गरी सोको प्रतिवेदन निकट माथिल्लो तहको समितिमा लेखा परीक्षण सम्पन्न भएको मितिले तीस दिनभित्र पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) सम्बन्धित तहको समितिले उपधारा (१) बमोजिम निकट माथिल्लो तहको समितिमा लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पेश गरेको तीस दिनभित्र उक्त लेखापरीक्षण प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपधारा (१) बमोजिमको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन प्रचलित कानूनमा भएको व्यवस्था वा आयोगको निर्देशन बमोजिम आयोगको सम्बन्धित कार्यालयमा समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।

(४) लेखा परीक्षण प्रतिवेदनका साथ पार्टीको जग्गा, भवन, सवारी साधन, मेशिन औजार, फर्निचरफिक्चर लगायतका अन्य सम्पत्तिको विवरण समेत सार्वजनिक गरिनेछ ।

(५) लेखा परीक्षण सार्वजनिक गर्ने सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

११३ कोष तथा आर्थिक व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य व्यवस्थास (१) पार्टीको जग्गा, भवन, सवारी साधन, मेशिन औजार, फर्निचर फिक्चर लगायतका अन्य सम्पत्तिहरुको स्पष्ट विवरण खुल्ने रारी अनुसूची (१) बमोजिमको ढाँचामा सम्पत्ति अभिलेख लगात राखिनेछ ।

(२) उपधारा (१) बमोजिम राखिएको अभिलेख विवरण प्रत्येक बर्ष चैत्र मसान्तभित्र सार्वजनिक गरिनेछ ।

(३) पार्टीको कोष तथा लेखा व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-१५

विधान संशोधन

११४. विधान संशोधन कार्यदल: (१) पार्टीको विधान संशोधन गर्न आवश्यक देखिएमा 'केन्द्रीयसमितिले एक जना संयोजक सहित बढीमा ५ जना सदस्य रहेको विधान संशोधन कार्यदल गठनगर्नेछ ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको कार्यदलमा कम्तीमा एक तिहाई महिला सदस्य रहनेछन् ।

(३) उपधारा (१) बमोजिमको कार्यदल समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा समावेशील समूहका प्रतिनिधि समेत रहने गरी गठन गरिनेछ ।

(४) विधान संशोधन कार्यदल सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

११५. विधान संशोधन कार्यदलले गर्नु पर्ने कार्य: (१) विधान संशोधन कार्यदलले देहाय अनुसारको प्रक्रियाअवलम्बन गरी विधान संशोधनको मस्यौदा तयार गर्नु पर्नेछः (

(क) प्रदेश, जिल्ला मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर गाउँ तथा वडा समितिहरुसँग विधान संशोधन गर्नु पर्ने विषयका सम्बन्धमा सुझाव माग गर्ने,

- (ख) खण्ड (क) बमोजिम माग गरी प्राप्त सुभावका आधारमा संशोधनको खाका तयार गर्ने,
- (ग) खण्ड (ख) बमोजिमको खाका माथि केन्द्रीय समिति तथा आवश्यकता अनुसारप्रदेश, जिल्ला, मा.न.पा,उ.मा.न.पा,नगर गाउँ तथा वडा समितिहरूसँग छलफल गर्ने,
- (घ) विधान संशोधन मस्यौदा प्रतिवेदन तयार गरी केन्द्रीयसमितिमा पेश गर्ने,
- (२)विधान संशोधन कार्यदल र कार्यदलले अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी अन्य

व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

११६. विधान संशोधन प्रस्तावः (१) धारा ११५ को खण्ड (घ) बमोजिम प्राप्त प्रतिवेदनको आधारमा केन्द्रीयसमितिले अनुसूची(१० बमोजिमको ढाँचामा विधान संशोधनको प्रस्ताव तयार गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपधारा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि केन्द्रीय समितिले अनुसूची: १० बमोजिमको ढाँचामा विधान संशोधनको प्रस्ताव तयार गर्न विधान संशोधन कार्यदललाई जिम्मेवारीतोक्न सक्नेछ।

(३) उपधारा (२) बमोजिम जिम्मेवारी ताकिएकोमा सोही बमोजिम कार्य गर्नु विधान संशोधन कार्यदलको

जिम्मेवारी हुनेछ।

(४) विधान संशोधन प्रस्ताव सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

११७. विधान संशोधनको प्रक्रिया: (१)पार्टीको विधान संशोधन महाधिवेशनबाट मात्र गरिनेछ। (२) उपधारा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै निश्चित विषयका सम्बन्धमा विधान संशोधन गर्ने अधिकार महाधिवेशनले परिषदलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ।

(३) उपधारा (२) बमोजिम अधिकार प्रत्यायोजन भएकोमा प्रत्यायोजन भएको अधिकारको हतम्यात तीस दिनभित्र सम्ममात्र परिषदले विधान संशोधन गर्न सक्नेछ।

(४)विधान संशोधन प्रक्रिया सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

११८. संशोधित विधानको प्रमाणीकरणः (१) संशोधित विधान महाधिवेशनको निर्णय समितिले प्रमाणित गर्नेछ।

(२) उपधारा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि धारा ११७ को उपधारा (२) बमोजिम विधान संशोधन भएकोमा त्यस्तो परिषद र तत्काल कायम रहेका केन्द्रीयसमितिका प्रमुख पदाधिकारीले प्रमाणित गर्नु पर्नेछ।

(३)विधान संशोधन प्रमाणित सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

११९. संशोधित विधान लागु हुने: (१) धारा ११८ बमोजिम प्रमाणित विधान धारा ११५ को उपधारा (१) कोढाँचामा विधान संशोधन भएको मितिले पन्थ दिनभित्र आयोगमा पेश गरिनेछ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको पेश गरिएको संशोधित विधान आयोगबाट स्वीकृति प्राप्त गरेकोमिति देखी लागू हुनेछ। परिच्छेद-१६

पार्टीविघटन हुने अवस्था र विघटन भएमा सम्पत्ति तथा दायित्वको व्यवस्थापन

१२०. पार्टी विघटन सम्बन्धी व्यवस्था: (१) पार्टीको विघटन गर्न उपयुक्त छ भनी तत्काल कायम रहेको केन्द्रीय समितिको दुई तिहाई सदस्यबाट निर्णय गरी तत्काल कायम रहेको परिषदमा पेशगर्न सक्नेछ।

(२) उपधारा (१) बमोजिम निर्णय भई आएमा तत्काल कायम रहेको परिषदको कुलसदस्य संख्याको दुई तिहाई सदस्यले पार्टी विघटन गर्ने निर्णय गरेमा पार्टी विघटन हुनेछ।

(३) उपधारा (२) बमोजिम पार्टी विघटन भएमा पार्टीको सम्पूर्ण जायजेथा तथा सम्पत्ति नेपालसरकारको हुनेछ।

(४) पार्टीविघटनको प्रक्रिया लगायत अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

परिच्छेद-१७ विविध

१२१. उम्मेदवार मनोनयनको मापदण्डः (१) नेपालको संविधान तथा प्रचलित कानून बमोजिम हुने निर्वाचनमापार्टीको तर्फबाट उम्मेदवार मनोनयन गर्दा देहायको मापदण्डको आधारमा गरिनेछः

(२) उपधारा (१) बमोजिम उम्मेदवार मनोनयन गर्दा देहायको प्रक्रिया अवलम्बन गरिनेछस्

१२२. सम्पर्क व्यक्ति: (१) आयोगसँग निरन्तर सम्पर्क, समन्वय, सहकार्य र सहजीकरण गर्नका लागि पार्टीलेदेहाय अनुसार सम्पर्क व्यक्तिको व्यवस्था गर्नेछः-

(क) केन्द्रीय समितिको तर्फबाट निर्वाचन आयोगको केन्द्रीय कार्यालयमा सम्पर्ककालागि केन्द्रीय समितिको निर्वाचन भएको तीस दिनभित्र केन्द्रीय समितिको बैठकले प्रतिनिधि तोक्ने निर्णय गरी सात दिनभित्र आयोगको केन्द्रीय कार्यालयमाजानकारी दिइनेछ,

(ख) प्रदेश समितिको तर्फबाट निर्वाचन आयोगको प्रदेश कार्यालयमा सम्पर्कका लागिप्रदेश समितिको निर्वाचन भएको तीस दिनभित्र प्रदेश समितिको बैठकले प्रतिनिधि तोक्ने निर्णय गरी सात दिनभित्र आयोगको प्रदेश कार्यालयमा जानकारी दिइनेछ,

(ग) जिल्ला समितिको तर्फबाट निर्वाचन आयोगको जिल्ला कार्यालयमा सम्पर्कका लागिजिल्ला कमिटीरसमितिको निर्वाचन भएको तीस दिनभित्र जिल्ला कमिटीरसमितिको बैठकले प्रतिनिधि तोक्ने निर्णय गरी सात दिनभित्र आयोगको जिल्ला कार्यालयमा जानकारी दिइनेछ,,

(घ) मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, र गा.पा समितिको तर्फबाट निर्वाचन आयोगको जिल्ला कार्यालय तथा स्थानीयतहका सम्पर्क व्यक्ति सँग सम्पर्कका लागि मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, र गा.पा समितिको निर्वाचन भएकोतीस दिनभित्र मा.न.पा, उ.मा.न.पा, नगर, र गा.पा समितिको बैठकले प्रतिनिधि तोक्ने निर्णय गरी सातदिनभित्र आयोगको जिल्ला निर्वाचन कार्यालय स्थानीय तहका सम्पर्क व्यक्तिलाई जानकारीदिइनेछ ।

(२) उपधारा (१) मा जनुसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि निर्वाचन आयोगले निर्णय गरी माग गरेबमोजिम सम्पर्क व्यक्ति तोकी पठाउनु दलको कर्तव्य हुनेछ ।

(३) उपधारा (१) र (२) बमोजिम तोकिएका सम्पर्क व्यक्तिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय अनुसार हुनेछः छ ।

(क) पार्टीको सम्बन्धित तहको समितिको तर्फबाट आयोगसँग निरन्तर सम्पर्क र समन्वयमा रहने,

(ख) पार्टीको तर्फबाट आयोगमा पेश गर्नु पर्ने कागजात समयमा नै पेश गर्ने गराउने व्यवस्थामिलाउने,

(ग) आयोगबाट सम्बन्धित सम्पर्क व्यक्तिलाई लक्षित गरी तोकिएका कार्यक्रममा पार्टीको तर्फबाट सहभागी हुने,

(घ) आयोगबाट प्राप्त, सूचना, जानकारी, निर्देशन आदि सम्बन्धित तहको समितिको अध्यक्ष र आवश्यकता अनुसार अन्य पदाधिकारीलाई तत्काल जानकारी गराउने, (

४) सम्पर्क व्यक्ति सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१२३. कर्मचारी व्यवस्थापनः (१) पार्टीले आवश्यकता अनुसार कर्मचारी भर्ना तथा कर्मचारीको सेवा शर्तका सुविधाहरु निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(२) कर्मचारी भर्ना तथा सेवा सुविधाको शर्त सम्बन्धी अन्य व्यवस्था कर्मचारी प्रशासन विनियममा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१२४. सम्पत्ति विवरण सम्बन्धी व्यवस्था: (१) पार्टीको केन्द्रीय समितिका पदाधिकारी र सदस्यमा निर्वाचितभएको व्यक्ति निर्वाचित भएको साठी दिनभित्र आफ्नो चल तथा अचल सम्पत्तिको विवरण सिलबन्दी गरीपार्टीको केन्द्रीय कार्यालय समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको विवरण प्राप्त भएपछि कार्यालयमा त्यसको अभिलेख राखी सम्पत्ति विवरण पेश गर्ने र नगर्ने पदाधिकारी तथा सदस्यको नाम सम्पत्ति विवरण पेश गर्नुपर्ने अवधि नाघेकोएक महिनाभित्र प्रकाशन गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपधारा (१) बमोजिमको सम्पत्ति विवरण अनुसूची(१) बमोजिमको ढाँचामा बुझाउनु पर्नेछु ।

१२५. अधिकार प्रत्यायोजनः (१) महाधिवेशनले केन्द्रीय समितिलाई तथा सम्बन्धित तहको अधिवेशनलेसम्बन्धित तहको समितिलाई महाधिवेशन वा अधिवेशनको अधिकार तोकिएको शर्त बमोजिमउपयोग गर्न प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

स्पष्टीकरणः यस उपधाराको प्रयोजनको लागि तोकिएको शार्तू भन्नाले अधिकार प्रत्यायोजन गर्दासम्बन्धित महाधिवेशन वा अधिवेशनले तोकिदिएको शर्त सम्भनु पर्छ।
(२) उपधारा (१) बमोजिम प्रत्यायोजन भएका अधिकार पुनः प्रत्यायोजन गर्न पाइने छैन।
(३) सम्बन्धित तहको समितिको, अधिकार सम्बन्धित तहको कुनै विभाग, समिति वा पदाधिकारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिनेछ।

(४) अध्यक्ष समक्ष्य

(५) वा वरिष्ठ नेता समक्ष्य

(६) अधिकार प्रत्यायोजन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

१२६. पार्टी एकीकरण हुन सक्नेस (१) पार्टीको केन्द्रीय समितिको कम्तीमा पचास प्रतिशत सदस्यकोनिर्णयबाट पार्टीमा अन्य कुनै पार्टी एकीकरण गर्ने वा अन्य पार्टीहरु समेत मिली नयाँ पार्टी गठन वा पार्टी एकीकरण गर्न सकिनेछ।

(२) पार्टी एकीकरण वा नयाँ पार्टी गठन भएमा यसरी एकीकरण हुने पार्टीको सम्पति तथा दायित्व समेत एकीकरण भई कायम भएको पार्टीमा रहनेछ।

(३) पार्टी एकीकरण सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

१२७. विधानको व्याख्या: विधानको अन्तिम व्याख्या पार्टीको महाधिवेशनले गरिनेछ। १२८. बाधा अड्काउ फुकाउने: (१) विधानको कार्यान्वयन गर्ने क्रममा कुनै बाधा अड्चन आई परेमा पार्टीको केन्द्रीय समितिले बाधा अड्काउ फुकाउन निर्णय गर्नेछ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको भएको निर्णय बमोजिम विधानमा आवश्यक संशोधन गर्नु पर्ने भए विधान बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी तत्कालपछि बस्ने महाधिवेशनमा विधान संशोधनको प्रस्ताव पेशगर्नु पर्नेछ।

(३) बाधा अड्काउ फुकाउनकार्यविधि तथा बाधा अड्काउ फुकाउ सम्बन्धी अन्य व्यवस्था

तोकिए बमोजिम हुनेछ।

१२९. संक्रमणकालिन व्यवस्था: (१) सम्बन्धित तहको समितिले महाधिवेशन वा अधिवेशनको घोषणागरेपछि तत्काल कायम रहेको समिति महाधिवेशन वा अधिवेशन आयोजक समितिको रूपमारुपान्तरण हुनेछ।

(२) उपधारा (१) बमोजिम रूपान्तरण भएको समितिले महाधिवेशन वा अधिवेशनबाट अर्को समितिको निर्वाचन नभए सम्मको लागि सम्बन्धित तहको कार्यकारी समितिको हैसियतमानै कार्य गर्नेछ।

(३) संक्रमणकालिन अवस्था सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

१३०. नियमावली बनाउन सक्ने: (१) पार्टीको केन्द्रीय समितिले यो विधान बमोजिमको व्यवस्थाकार्यान्वयन गर्न आवश्यकता अनुसार नियमावली बनाउन सक्नेछ।

(२) उपधारा (१) बमोजिम बनाइएको नियमावली निर्वाचन आयोगबाट स्वीकृत प्राप्त गरेपछिमात्र कार्यान्वयन हुनेछ ।

(३) विधानसँग बाभिएको नियम बाभिएको हद सम्म अमान्य हुनेछ

१३१. कार्यविधि बनाउन सक्ने: (१) पार्टीको केन्द्रीय समिति वा नियमावलीमा तोकिए बमोजिमको तहका समितिले पार्टी सञ्चालन तथा विधान र नियमावली बोजिमको व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न कार्यविधि बनाउन सक्नेछ ।

(२) उपधारा (१) बमोजिम कार्यविधि स्वीकृत गरी कार्यान्वयन गरिएकोमा कार्यविधि स्वीकृत भएको मितिले पन्थ दिनभित्र सम्बन्धित तहको समितिले निकट माथिल्लो तहको समिति र आयोगको सम्बन्धित कार्यालयमा जानकारी गराउनु पर्नेछु । तर केन्द्रीय मितिले गरेको निर्णय आयोगमा दिइनेछ । १३२. खारेजी र बचाउ (१).....खारेज गरिएको छ ।

(२)बमोजिम भए गरेको काम यसै विधान बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

अनुसूची-१

(धारा ५ सँग सम्बन्धित) नेपाल

मानवतावादी पार्टीको छाप

यस पार्टीको छाप अण्डा अकारको रहनेछ । जसमा पार्टीको नाम र स्थापना मिति
कार्यालयको ठेगाना, विचमा झण्डा रहने छ ।

अनुसूची-२

(धारा ६ सँग सम्बन्धित) नेपाल

मानवतावादी पार्टीको चिन्ह

यस पार्टीको चुनाव चिन्ह एक छुट्टै रहने छ जसको नाम इट्टाले बनाइएको इनार रहने
छ ।

अनुसूची(३)

(धारा ७ सँग सम्बन्धित) नेपाल

मानवतावादी पार्टीको झण्डा

यस पार्टीको एक छुट्टै झण्डा रहने छ । झण्डाको लम्बाई चौडाई ३:२ अनुपातको रहने
छ । त्यसको रातो भुँइको बिच भागमा सेतो रङ्गको नेपालको नक्सा रहने छ । त्यस
नेपालको नक्साको बिचमा श्रमिकहरुको पाँच औजारको चिन्ह अंकित रहनेछ ।

अनुसूची(

(धारा २२ को उपधारा (१) सँग सम्बन्धित) पार्टीको
दर्ता किताब

प्रदेश जिल्ला प्रतिनिधीसभा निर्वाचन क्षेत्र नम्बर प्रदेश निवाचन
क्षेत्र मा.न.पा, उ.मा.न.पा, न.पा, गा.पा वडा नम्बर

क्र. स.	सदस्यता नं.	नाम	स्थायी ठेगाना	अस्थायी ठेगाना	नागरिकता प्रमाण पत्र नं.	नागरिकता प्राप्त जिल्ला	जात समुदाय	लिङ्ग	वर्ष	पसेठा	सदस्यता लिएको मिति	कैफियत

अनुसूची-५

(धारा २३ को उपधारा (१) सँग सम्बन्धित) नेपाल मानवतावादी पार्टीको सदस्य सपथ ग्रहण

म २७ओं सताब्दीको गौरवमय नेपाल मानवतावादी पार्टी सदस्य समिति निकायको र पार्टीको सिद्धान्त दर्शन र विचारलाइ तथा विधानको नितिलाइ आत्मसात गरी नेपाल देखी सँसार भरि छारिएर रहेका सम्पूर्ण उत्पिडित श्रमिक, पिछडिएको वर्गहरुको हक अधिकारको लागी कडाई साथ जिम्मेवारी बहन गरी श्रदय महान सहिदहरुको सम्झना गर्दै सत्य र सच्चाइ इमान्दारको साथ पालना गर्दै देश र जनता प्रति दृढता पुर्वक व्यवाहारमा लागु गर्दै गोपनियतालाई कायम राख्दै सच्चाइको लागी रगत बगाउन पछि पर्ने छैन भनि प्रतिबद्धता गर्दै अग्रिम पन्थीमा उभिने प्रणय गर्दछु ।

नेपाली जनता जिन्दावाद मानवतावाद

जिन्दावाद

श्रमिक समानता जिन्दावाद जनताको

जनतन्त्र जिन्दावाद आदरणीय

सहिदहरु अमर रहन नेपाल

मानवतावादी पार्टी जिन्दावाद

अनुसूची-६

(धारा २५ को उपधारा (२) सँग सम्बन्धित)
पार्टीको सङ्गठनात्मक संरचना

अनुसूची-७

(धारा ४९ को उपधारा (४) सँग सम्बन्धित) पार्टीले
बिजयी उम्मेदवारको प्रमाणपत्र

पार्टीले कुनै पनि स्थानमा निर्वाचन क्षेत्रका लागी उम्मेदवार उथाएर सम्बन्धित संघ,
प्रदेश, मा.न.पा, उ.मा.न.पा, न.पा.गा.पा, वडामा रहेका निर्वाचित उम्मेदवारहरुलाई
धारा ४९को उपधारा (४) सँग सम्बन्धित रहेर प्रमाण पत्र प्रदान गर्ने ।

अनुसूची-८

(धारा १०४ को उपधारा (५) सँग सम्बन्धित) पार्टीको
नगदी रसिदरभरपाई

पार्टीको आर्थिक सहयोगको लागी नगदी रसिद लेबी साधारण सदस्य क्रियाशिल सदस्य मानार्थ सदस्यबाट तथा अन्य दाताहरुले दिइएको सहयोगबाट पार्टीको आर्थिक सहयोग धारा १०४ को उपधारा (५) सँग सम्बन्धित रहेर काम गरिनेछ ।

अनुसूची-९

(धारा ११३ को उपधारा (१) सँग सम्बन्धित)

पार्टीको सम्पत्तिको लगत अभिलेखको

निर्वाचित तथा मनोनित भएका पार्टीका हरेक केन्द्रिय सदस्यहरुले निर्वाचित वा मनोनित भएको ६० दिन भित्र केन्द्रिय समितिमा आफ्नो चल अचल सम्पत्तिको विवरण लिखित रूपमा बुझाइ सक्नुपर्ने ।

क्र स.	जग्गा	घर	सवारी साधन	जिन्सी समान	नगत

अनुसूची-१०

(धारा ११६ को उपधारा (१) सँग सम्बन्धित) नेपाल

मानवतावादी पार्टीको विधान संसोधनको ढाँचा

पहिले विधानमा भएको व्यवस्था	अहिले संसोधनमा भएको व्यवस्था	संसोधन गर्नु पर्ने कारणहरु

अनुसूची-११

(धारा १२४ को उपधारा (३) सँग सम्बन्धित) सम्पत्ति

विवरण पेश गर्ने ढाँचा

क. नगद, सुन, चाँदी, हिरा, जवाहरात:

क्र.स.	विवरण	परिमाण	प्राप्त मिति	खरिद गरेको भए खरिद मूल्य	प्राप्तीको स्रोत	कैफयत

--	--	--	--	--	--	--

ख. बैंक, वित्तीय संस्था, तथा सहकारी संस्थामा रहेको खाताको विवरण

क्र.स.	खातावालाको नाम	संस्थाको नाम र ठेगाना	खाना नं.	मौजात रकम	प्राप्तीको स्रोत	कैफयत

ग. धितोपत्र, शेयर वा ऋणपत्रको विवरणः

क्र.स.	शेयर धनिको नाम थर	कम्पनीको नाम र ठेगाना	शेयर वा ऋणको किसिम	शेयर वा ऋणको विवरण	प्राप्तीको स्रोत	कैफयत
				संख्या	रकम	

घ. ऋण लिए दिए तिरेको रकमः

क्र.स	ऋण लिने/दिने/ तिरेव्यक्ति/ संस्थाको नाम ठेगाना	ऋण			ऋण लिए/दिए/तिरेको रकम	ऋण लिए/दिए/तिरेमिति	कैफयत
		लिएको	दिएको	तिरेको			

२०८१/०२/१४ गते भएको तेस्रो राष्ट्रिय महाधिवेशनबाट निर्वाचित केन्द्रीय समिति सदस्यहरुको नामावली

१ अध्यक्षः	मेघ बहादुर कामी	बर्दिया
२ उपाध्यक्षः	लक्ष्मी विश्वकर्मा	कास्की
३ उपाध्यक्षः	अमृत बहादुर सुनार	सुखेत
४ उपाध्यक्षः	भक्त बहादुर वि क	बागलुङ
५ उपाध्यक्षः	धन बहादुर दमै	कपिल बस्तु
६ कोषाध्यक्षः	राजन नेपाली	अर्घाखाँची
७ महासचिवः	पदम सार्की	कञ्चनपुर
८ उपमहासचिवः	मन बहादुर कामी	कास्की
९ उपमहासचिवः	रेशम सेन्चुरी	सुखेत

१० सदस्यः	बाजी कामी	कैलाली
११ सदस्यः	पूर्ण बहादुर कामी	रुपनदेही
१२ सदस्यः	मैति कुमारी कामी	बर्दिया
१३ सदस्यः	राकेश लुहार	कञ्चनपुर
१४ सदस्यः	करविरे कडारा	कैलाली
१५ सदस्यः	शान्ति नेपाली	बाग्लुङ
१६ सदस्यः	बले सुनार	बर्दिया
१७ सदस्यः	रिना गुँमी तामाङ्ग	धाधिङ
१८ सदस्यः	गोपाल बहादुर लुहार	बर्दिया
१९ सदस्यः	सरस्वती देवी लुहार	कञ्चनपुर
२० सदस्यः	बिर बहादुर बि क	रुपनदेही
२१ सदस्यः	नर बहादुर सुनार	बर्दिया
२२ सदस्यः	कमला बर्देवा	भक्तपुर
२३ सदस्यः	यम बहादुर दर्जी	कपिल बस्तु
२४ सदस्यः	मनोज बि क	बर्दिया
२५ सदस्यः	धन कुमारी परियार	उदयपुर
२६ सदस्यः	किरण कुमारी परियार	कास्की
२७ सदस्यः	गोपाल बहादुर सुनार	ललिपुर
२८ सदस्यः	अमृता कामी	कास्की
२९ सदस्यः	प्रिती बि.क	कास्की

